

Nr 2 / 2010r.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

**EKONOMIA
SPOŁECZNA
-OGRÓD
MOŻLIWOŚCI**

es.O.es

Biuletyn Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie
30-070 Kraków, ul. Piastowska 32
Tel. (12) 422 06 36 fax. (12) 422 06 36 wew. 44
e-mail: biuro@rops.krakow.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska – redaktor naczelny
Alina Handzlik
Rafał Barański
Marta Bohdziewicz - Lulewicz
Joanna Sutula
Ewa Krupnik
Katarzyna Zientarska
Maria Brzeziak

Okladka:

Bogusław Dziedzic

ISSN

1231-2770

Nakład:

1500 egz.

Wydawnictwo finansowane ze środków
Samorządu Województwa Małopolskiego

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki pomocy społecznej z Państwa terenów.

Skład:

Bogusław Dziedzic
tel. 501 161 048

Druk:

Drukarnia Unidruk
ul. Bronowicka 117, 30-121 Kraków
tel. 12 638 42 44, 54, 64
www.unidruk.com.pl

Spis treści

Konferencja „System wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce”, <i>Joanna Sutula</i>	6
Projekt: INES – Infrastruktura ekonomii społecznej w Małopolsce, <i>Katarzyna Wiecha</i>	8
Projekt: Sprawne i aktywne podmioty ekonomii społecznej, <i>Joanna Czarnik</i>	9
Projekt: Małopolski instytut ekonomii społecznej, <i>Diana Popik</i>	11
Projekt: Małopolski inkubator ekonomii społecznej, <i>Lidia Góralewicz</i>	12
Projekt: Sieć MOWES - małopolskie ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, <i>Agnieszka Sroka</i>	14
Projekt: Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej, <i>Magdalena Pokora</i>	15
Wydarzenie plenerowe Ekonomia społeczna – ogród możliwości, <i>Ewa Krupnik</i>	16
Jaka jest kondycja ekonomii społecznej w naszym województwie?, <i>Marta Bohdziewicz-Lulewicz</i>	18
Katalog produktów i usług małopolskich przedsiębiorstw społecznych, <i>Maria Brzeziak</i>	19
Aktualności z punktu informacyjno-konsultacyjnego, <i>Katarzyna Zientarska, Marta Bohdziewicz-Lulewicz</i>	20
Pomoc dla powodźian, <i>Ewa Solecka-Florek</i>	20
Spółdzielnia socjalna ETCETERA, <i>Joanna Matysiak-Miszczuk</i>	21
Sukces „OPOKI”, <i>Patrycja Warwas</i>	22
Zatańcz ze mną, <i>Elżbieta Bieleń</i>	23
Korzyści płynące ze współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z organizacjami sektora pozarządowego, <i>Anna Pawlikowska</i>	24
Nowe kierunki działań w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, <i>Dorota Gawlik</i>	25
Ewaluacja projektów systemowych OPS i PCPR realizowanych w ramach Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej, <i>Beata Magiera</i>	27
Warunki udziału w PO KL beneficjentów Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2 - diagnoza sytuacji w regionie, <i>Iwona Banasiewicz</i>	29

Szanowni Państwo,

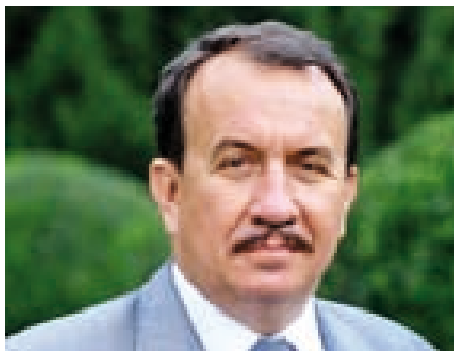
Zarząd Województwa Małopolskiego traktuje ekonomię społeczną jako ważną inwestycję społeczną, w wyraźny sposób uwzględniając ją w szeroko rozumianej polityce publicznej. Od samego początku jej rozwoju w Małopolsce wspiera przedsięwzięcia i inicjatywy podmiotów ekonomii społecznej.

Mamy na tym polu już wiele sukcesów, takich jak choćby powołanie pierwszego w Polsce regionalnego paktu na rzecz ekonomii społecznej, zrzeszającego przedstawicieli wszystkich sektorów. Zdajemy sobie jednak sprawę, że poziom powszechnej wiedzy na temat ekonomii społecznej jest wciąż zbyt niski.

Dlatego wspieramy wszelkie działania, których celem jest promocja gospodarki społecznej solidarności. Jednym z nich jest coroczna impreza plenerowa organizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie oraz Sygnatariuszy Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej. W czerwcu br. w Ogrodzie Doświadczeń im. Stanisława Lema w Krakowie odbył się piknik rodzinny pod hasłem „Ekonomia społeczna – Ogród możliwości”. Wszyscy odwiedzający tego dnia Ogród Doświadczeń mieli okazję do poznania małopolskich przedsiębiorców społecznych. W kilkunastu namiotach prezentowali oni swoje usługi i produkty. Uczest-

nicy pikniku mogli nabyć oferowane wyroby, porozmawiać z ich producentami, a także zadać pytanie ekspertom z zakresu ekonomii społecznej. Wszystko to w oprawie dobrej zabawy dla całej rodziny, którą zapewnili organizatorzy zapraszając do udziału w konkursach, grze terenowej czy wspólnym tworzeniu kwiatowego logo Ogrodu.

Hasło, które musieli odnaleźć uczestnicy gry terenowej, podążając ukrytymi w Ogrodzie śladami ekonomii społecznej to „Małopolska potrafi!”. Doskonałą ilustracją tego hasła były stoiska pełne atrakcyjnych wyrobów przedsiębiorców społecznych.

Innym wydarzeniem promującym ekonomię społeczną jest wydanie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie *Katalogu produktów i usług ma-*

łopolskich przedsiębiorców społecznych. Katalog ten w atrakcyjny sposób przedstawia ofertę małopolskich firm społecznych i ma przyczynić się do upowszechnienia oferty tych podmiotów wśród potencjalnych klientów – mieszkańców naszego województwa. Więcej informacji o tym przedsięwzięciu oraz o innych inicjatywach związanych z sektorem ekonomii społecznej znajdziecie Państwo na łamach biuletynu „es.O.es”.

Serdecznie zapraszam do lektury!
Członek Zarządu Województwa Małopolskiego
Wojciech Kozak

Szanowni Czytelnicy,

Oddając w Państwa ręce kolejny numer kwartalnika es.O.es pozwolę sobie zainicjować dyskusję: czy ekonomia społeczna to dla nas, Małopolan, ogród możliwości czy być może wciąż jeszcze „tajemniczy ogród”?

Dla zdefiniowania i uchwycenia istoty zjawiska ekonomii społecznej ukuto już wiele określeń. Mnie samej szczególnie odpowiada metafora ogrodu, pozwalająca na osadzenie gospodarki społecznej w kontekście miejsca, w którym zaowocować może każde ziarno, byle otoczono je odpowiednią opieką i wsparciem, szczególnie w początkowym okresie wegetacji.

Można pokusić się o tezę, iż ekonomia społeczna jest o tyle ogrodem możliwości, o ile jest tak właśnie społecznie identyfikowana. Oznacza to, że musi ona posiadać nie tylko potencjał wywoływania rezonansu w społeczności lokalnej, ale przede wszystkim winna na tę społeczność oddziaływać, zarówno jako swoisty czynnik integrująco - aktywizujący, katalizator przemian, czy wreszcie jako naturalny siewca idei walki z wykluczeniem społecznym. Poza oczywistymi i najczęściej wymienianymi funkcjami – w szczególności dotyczącymi integracji w ramach rynku pracy, ekonomia społeczna spełnia również inne - nie mniej ważne funkcje tj. dostarczanie usług publicznych, usług o charakterze wzajemnym, usług na otwartym rynku, dostarczanie dóbr publicznych i działalność na rzecz rozwoju wspólnot lokalnych, a także działalność handlową i produkcyjną, z której zyski przeznaczone są na cele społeczne.

Tworzony w Małopolsce system wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, którego założenia chcemy Państwu przybliżyć, ma pomóc wykorzystać wszystkie możliwości tego sektora, bez względu na różnorakie uwarunkowania, w jakich działają przedsiębiorstwa społeczne, ma wspierać również takie inicjatywy gospodarcze, których celem jest nie tylko ekonomiczny sukces, lecz

przede wszystkim inwestycja w kapitał społeczny mieszkańców regionu. To właśnie oparta na idei solidarności ekonomia społeczna zakłada, że Ci którym się udało powinni wspierać tych, którzy są dopiero na początku tej drogi. Dlatego niewątpliwie konieczne jest podjęcie wysiłku stworzenia trwałego systemu wsparcia, a także działań samopomocowych i pracy nad wspólnymi standardami działań całego środowiska ekonomii społecznej. Implementacja określonych rozwiązań nie byłaby możliwa bez kompleksowej wiedzy dotyczącej rzeczywistych problemów sektora ekonomii społecznej. W Małopolsce podjęliśmy to wyzwanie i na łamach niniejszego numeru prezentujemy Państwu założenia i koncepcję monitoringu przedsiębiorstw społecznych funkcjonujących na terenie naszego regionu.

W związku z wciąż jeszcze zbyt małym powszechnym rozumieniem zjawiska ekonomii społecznej, a także zmieniającym się dynamicznie otoczeniem prawnym i instytucjonalnym w tym obszarze, bywa, że zamiast ogrodu możliwości w ogólnym odbiorze pojawia się jednak symbolika ogrodu tajemniczego, pełnego niejasnych, a tym samym nieatrakcyjnych perspektyw.

Dzięki zainicjowaniu w Małopolsce regionalnego systemu wsparcia dedykowanego przedsiębiorstwom społecznym, uzbrojonego w sprawny mechanizm ich finansowania, we właściwym świetle ukazują się zasady nowoczesnej filozofii rządzenia województwem. Ważniejsze niż hierarchie stają się sieci partnerskiej współpracy, ważniejsze jest motywowanie do działań niż ich nakazywanie, a co najistotniejsze - pojawia się przestrzeń do wspólnego definiowania potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania.

Zapraszam Państwa do współtworzenia tego małopolskiego ogrodu, tym samym mocno wierzę, iż daje on nam wszystkim ogromne możliwości !

Wioletta Wilimska
Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki
Społecznej w Krakowie

KONFERENCJA „SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE”

Hotel Kossak – 14 lipca 2010

więcej na stronie 6

WYDARZENIE PLENEROWE „EKONOMIA SPOŁECZNA – OGRÓD MOŻLIWOŚCI” ORGANIZOWANE PRZEZ REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ W KRAKOWIE ORAZ MAŁOPOLSKI PAKT NA RZECZ EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ogród Doświadczeń - 26 czerwca 2010 r.

więcej na stronie 16

MONITORING
PRZEDSIĘBIORSTW
SPOŁECZNYCH W
MAŁOPOLSCE

RAPORT Z BADAŃ

WYNIKI BADAŃ –

MONITORING PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH W MAŁOPOLSCE

więcej na stronie 18

KATALOG USŁUG I PRODUKTÓW
PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH
Z TERENU MAŁOPOLSKI

NAJNOWSZY KATALOG PRODUKTÓW I USŁUG PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH Z TERENU MAŁOPOLSKI

więcej na stronie 19

**NOWA OFERTA PUNKTU
INFORMACYJNO –
KONSULTACYJNEGO ARES
PUNKTY PRZEDSZKOLNE**

więcej na stronie 20

POMOC DLA POWODZIAN

więcej na stronie 20

**DOBRE PRAKTYKI:
NOWA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA
ETCETERA**

więcej na stronie 21

**EWALUACJA PROJEKTÓW
SYSTEMOWYCH OPS I PCPR
RELIZOWANYCH W RAMACH
PRIORYTETU VII PROMOCJA
INTEGRACJI SPOŁECZNEJ**

więcej na stronie 27

**WARUNKI UDZIAŁU W PO KL
BENEFICJENTÓW PODDZIAŁANIA 7.1.1
ORAZ 7.1.2**

więcej na stronie 29

Konferencja „System wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce”

14 lipca 2010 roku w Hotelu Kossak w Krakowie odbyła się konferencja „System wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce”, której organizatorem był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie wraz z sygnatariuszami Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej. Wysoka frekwencja przedstawicieli instytucji trzeciego sektora, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i służb zatrudnienia oraz podmiotów ekonomii społecznej dowiodła jak dużą rolę dla rozwoju ekonomii społecznej ma opracowanie i wdrożenie spójnego, kompleksowego systemu wsparcia osób i instytucji działających w Małopolsce w sektorze przedsiębiorczości społecznej.

Głównym punktem konferencji była formalna inauguracja funkcjonowania systemu wsparcia ekonomii społecznej w naszym regionie. W obecności Wicemarszałka Romana Ciepeli przedstawiciele sześciu instytucji realizujących projekty na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w Małopolsce podpisali zasady konstytuujące komplementarny system wsparcia.

Uroczyste podpisanie zasad tworzących system wsparcia ES w Małopolsce w obecności Wicemarszałka Romana Ciepeli

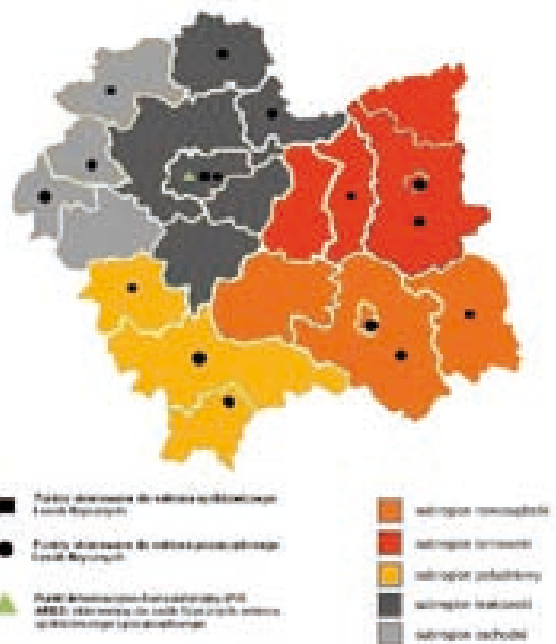
Jego celem jest stworzenie trwałej infrastruktury wsparcia dla nowopowstających i działających podmiotów ekonomii społecznej w Małopolsce. System tworzy sześć projektów realizowanych w ramach Poddziałania 7.2.2 POKL przez następujące instytucje:

1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (projekt systemowy *Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej*);
2. Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy we współpracy z Fundacją Gospodarki i Admini-

stracji Publicznej (projekt INES – *Infrastruktura Ekonomii Społecznej w Małopolsce*);

3. Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych (projekt *Sprawne i aktywne podmioty ekonomii społecznej*);
4. Stowarzyszenie Dobrej Nadziei (projekt *Małopolski Instytut Ekonomii Społecznej*);
5. Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej we współpracy z Agencją Rozwoju Małopolski Zachodniej SA (projekt *Małopolski Inkubator Ekonomii Społecznej*);
6. Fundację im. Hetmana Jana Tarnowskiego we współpracy z Fundacją Biuro Inicjatyw Społecznych, Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej – Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji oraz Stowarzyszeniem Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku (projekt *Sieć MOWES – Małopolskie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej*);

Wszystkie projekty tworzące system wsparcia zostały opracowane w sposób zapewniający ich komplementarność względem siebie. Oznacza to, iż świadczone przez nie usługi wspierające sektor ekonomii społecznej zostały wyprofilowane w sposób gwarantujący maksymalne zaspokojenie potrzeb poszczególnych grup docelowych.

Mapa punktów wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce

Dostęp do wsparcia zapewniono wszystkim mieszkańcom Małopolski dzieląc region na pięć subregionów. Na terenie każdego z nich będą zlokalizowane co najmniej dwa punkty informacyjno – konsultacyjne. Jeden punkt będzie specjalizował się w świadczeniu usług dostosowanych do potrzeb podmiotów przynależących do sektora spółdzielczego oraz NGO prowadzących działalność gospodarczą, natomiast drugi będzie odpowiedzialny za usługi dostosowane do potrzeb pozostałych podmiotów, a więc organizacji pozarządowych i podmiotów integracji społecznej (zakładów aktywności zawodowej czy centrów integracji społecznej). Równocześnie każdy z punktów, niezależnie od profilu swojej oferty, jest dostępny dla osób fizycznych zainteresowanych tematyką spółdzielczości socjalnej.

Szczegóły związane z realizacją projektów zostały ustalone podczas negocjacji prowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie z wszystkimi instytucjami zainteresowanymi realizacją projektów w ramach Poddziałania 7.2.2. POKL.

Projekt Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, oprócz dotychczasowego wsparcia w postaci szkoleń i doradztwa będzie udzielał dotacji na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnych. Dotacje w wysokości do 20 tys. zł, które będą udzielane począwszy od 2011 roku są bardzo istotnym elementem systemu wsparcia. Osoby fizyczne korzystające ze wsparcia szkoleniowo – doradczego świadczonego w ramach wszystkich projektów z Poddziałania 7.2.2 POKL w Małopolsce będą mogły ubiegać się o takie dotacje na podstawie biznesplanu, jaki opracują we współpracy z ekspertami, których usługi zostaną sfinansowane w ramach poszczególnych projektów.

Beneficjenci Projektu oprócz dotacji będą mogli ubiegać się również o kapitałowe wsparcie pomostowe wspomagające „przetwanie” uczestnika projektu do czasu uzyskania przez spółdzielnię socjalną płynności finansowej. Podstawowe wsparcie będzie udzielane w wysokości do 800 zł miesięcznie przez okres od 6 do 12 miesięcy.

Realizacja wszystkich projektów będzie koordynowana na płaszczyźnie Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej. Zostanie powołana specjalna grupa robocza z udziałem przedstawicieli poszczególnych projektów, której celem będzie wymiana informacji o działaniach podejmowanych przez instytucje realizujące projekty oraz ich bieżąca koordynacja.

Konferencja była jednocześnie jednym z cyklicznych spotkań sygnatariuszy Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej, dlatego

jedną z części poświęcono aktualnym wydarzeniom współorganizowanym przez instytucje tworzące Pakt, przede wszystkim omówieniu przebiegu imprezy plenerowej pod nazwą *Ekonomia społeczna – ogród możliwości* zorganizowanej w Ogrodzie Doświadczeń im. S. Lema w Krakowie w celu popularyzowania idei ekonomii społecznej wśród mieszkańców Krakowa. 14 lipca br. do grona sygnatariuszy Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej dołączyły też trzy nowe organizacje: Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie oraz Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego.

Ostatnią część konferencji poświęcono wynikom monitoringu przedsiębiorstw społecznych przeprowadzonego po raz pierwszy w Małopolsce. Autorami koncepcji prekursorskiej w skali kraju oraz realizatorami badania zleconego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie są przedstawiciele Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej.

Prezentowanie wyników monitoringu małopolskich przedsiębiorstw społecznych

Celem badania było dokonanie diagnozy stanu przedsiębiorczości społecznej w Małopolsce, a także identyfikacja kluczowych deficytów i barier ograniczających funkcjonowanie takich podmiotów. Opracowanie koncepcji monitoringu małopolskich przedsiębiorstw społecznych, a na jego podstawie wniosków i rekomendacji, to jeden z pierwszych kroków do opracowania przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej wieloletniego regionalnego planu rozwoju ekonomii społecznej w Małopolsce.

Konferencji towarzyszyła wystawa zdjęć wykonanych przez Spółdzielnię Socjalną Etcetera w trakcie trwania imprezy plenerowej *Ekonomia społeczna – ogród możliwości*.

Konferencja przyczyniła się do upowszechnienia informacji o ofercie wsparcia świadczonego przez

poszczególne instytucje realizujące projekty w ramach Poddziałania 7.2.2 PO KL w Małopolsce. Umożliwiła także wymianę zdań na temat problemów, z jakimi borykają się firmy społeczne.

Joanna Sutula

*Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie*

Na kolejnych stronach prezentujemy Państwu poszczególne projekty, które współtworzą małopolski system wsparcia ekonomii społecznej, tzn.:

1. Projekt INES – *Infrastruktura Ekonomii Społecznej w Małopolsce*;
2. Projekt *Sprawne i aktywne podmioty ekonomii społecznej*;
3. Projekt *Małopolski Instytut Ekonomii Społecznej*;
4. Projekt *Małopolski Inkubator Ekonomii Społecznej*;
5. Projekt *Sieć MOWES – Małopolskie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej*;

Oferta wsparcia dostępnego w ramach tych projektów została przedstawiona z uwzględnieniem grup docelowych, do których jest ona skierowana

oraz z uwzględnieniem poszczególnych rodzajów usług jakie będą świadczone dla osiągnięcia wspólnego celu - stworzenia trwałej infrastruktury wsparcia dla nowopowstających i działających podmiotów ekonomii społecznej w Małopolsce.

Dla uzupełnienia informacji o ofercie wsparcia sektora ekonomii społecznej w Małopolsce zamieściliśmy także dodatkowe informacje poświęcone projektowi *Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej*. Projekt ten realizowany jest w skali ogólnopolskiej przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich we współpracy z regionalnymi partnerami odpowiedzialnymi za świadczenie usług na obszarze poszczególnych województw. W Małopolsce instytucjami tymi są Małopolska Szkoła Administracji Publicznej oraz Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy. Projekt ten skupia swoje działania na instytucjach funkcjonujących w otoczeniu podmiotów ekonomii społecznej, które mają za zadanie animowanie i rozwijanie przedsiębiorstw społecznych. Jego celem jest wzmocnienie infrastruktury wsparcia ekonomii społecznej tak aby stała się ona efektywnym narzędziem rozwoju firm społecznych i zatrudnionej w nich kadry.

Projekt: INES – INFRASTRUKTURA EKONOMII SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE

Realizator Projektu: Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy
Czas trwania Projektu: 1 VI 2010 – 31 III 2012 r.
Partnerzy: Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej oraz Małopolska Szkoła Administracji Publicznej

Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy w partnerstwie z Fundacją Gospodarki i Administracji Publicznej oraz Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie rozpoczął w czerwcu 2010 roku realizację projektu „INES – Infrastruktura Ekonomii Społecznej w Małopolsce”.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowany w ramach Poddziałania 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Głównym celem Projektu jest wzmocnienie i rozwój sektora ekonomii społecznej poprzez stworzenie i funkcjonowanie profesjonalnej infrastruktury wsparcia, kreowanie przyjaznego otoczenia dla podmiotów ekonomii społecznej oraz budowanie świadomości społecznej w tym zakresie.

Projekt skierowany jest do mieszkańców Małopolski oraz podmiotów ekonomii społecznej z naszego regionu, w tym spółdzielni socjalnych, spółdzielni pracy, spółdzielni inwalidów i niewiarygodnych oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową. Dodatkowo ze wsparcia w ramach Projektu mogą skorzystać pracownicy instytucji rynku pracy i instytucji pomocy i integracji społecznej.

W celu sprawnej realizacji działań powstało w Krakowie Centrum Spółdzielcze oraz Centrum Przedsiębiorczości Społecznej. Dodatkowo w 4 małopolskich powiatach powstaną Punkty Wsparcia.

Dla osób, które zainteresowane są zakładaniem działalności w sektorze ekonomii społecznej m.in. w formie spółdzielni socjalnej, spółdzielni osób prawnych, spółdzielni pracy, przewidziane

jest wsparcie w postaci szkoleń oraz doradztwa indywidualnego i grupowego. Szkolenia oraz doradztwo organizowane będą na terenie całej Małopolski.

Osoby, które znają specyfikę trzeciego sektora oraz sektora spółdzielczego, wynikającą z doświadczenia zawodowego w tym obszarze, będą mogły skorzystać z doradztwa oraz szkoleń prowadzonych w ramach „Akademii Przedsiębiorczości Społecznej” oraz „Akademii Zarządzania Spółdzielnią”.

Podmioty działające w sektorze ekonomii społecznej m.in. spółdzielnie socjalne, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych oraz organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową będą mogły skorzystać z usług prawnych, księgowych oraz marketingowych. Usługi te świadczone będą przez ekspertów z danej dziedziny, którzy dostosują zakres wsparcia do indywidualnych potrzeb podmiotu.

W ramach projektu „INES – Infrastruktura Ekonomii Społecznej w Małopolsce” zostaną podjęte działania wspierające rozwój partnerstwa na rzecz ekonomii społecznej w Małopolsce. Zorganizowane zostaną seminaria lokalne, których celem będzie upowszechnianie idei ekonomii społecznej oraz partnerstw podmiotów ekonomii społecznej,

instytucji rynku pracy, instytucji pomocy i integracji społecznej. Zostanie również wydana publikacja na temat współpracy międzysektorowej.

Jednym z najważniejszych działań przewidzianych w ramach projektu jest promocja idei ekonomii społecznej w Małopolsce. Przy współpracy małopolskich podmiotów ekonomii społecznej oraz instytucji wspierających ten sektor zostanie przygotowana wizualizacja działań ekonomii społecznej w Małopolsce. Zostaną również zorganizowane konferencje, seminaria oraz targi promujące ideę ekonomii społecznej. Istotnym produktem projektu będzie publikacja poświęcona przedsiębiorczości społecznej w Małopolsce oraz wsparciu podmiotów ekonomii społecznej. W celu bardziej intensywnego dotarcia do opinii publicznej zostanie zorganizowana kampania promująca działalność i produkty przedsiębiorstw społecznych oraz będzie wydawany biuletyn w formie elektronicznej poświęcony wsparciu ekonomii społecznej w Małopolsce. Wortal ekonomii społecznej (www.wortales.rops.krakow.pl) zaopatrzone zostanie w osobną podstronę dedykowaną przedsięwzięciom ekonomii społecznej w regionie.

Katarzyna Wiecha

Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy

Projekt: SPRAWNE I AKTYWNE PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Realizator Projektu: Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych

Czas trwania Projektu: 1 V 2010 – 31 III 2012

Partnerzy: brak

Jak wskazują badania przeprowadzone przez Stowarzyszenie Klon/Jawor organizacje pozarządowe w bardzo niewielkim stopniu samodzielnie wypracowują środki na własne działania. Działalność odpłatną lub gospodarczą prowadzi zaledwie 5% z nich. Organizacje zasilające swoje finanse głównie ze środków publicznych, w tym przede wszystkim z dotacji, stanowią aż 37% ogółu stowarzyszeń i fundacji. W konsekwencji takiego stanu rzeczy, wiele podmiotów sektora pozarządowego koncentruje swoją aktywność jedynie w obszarach, na które mogą pozyskać środki od sponsorów publicznych zaniedbując wsparcie tych dziedzin życia społecznego, na które trudno zdobyć dofinansowanie.

Większość organizacji pozarządowych w Polsce jest słabo przygotowana do ekonomizowania swojej działalności. Obawiają się skomplikowanych przepisów związanych z prowadzeniem działalności odpłatnej i gospodarczej. Nie wiedzą,

że regulacje dotyczące działalności odpłatnej zostały uproszczone, a działalność gospodarcza organizacji może przyjmować różne formy (spółki, spółdzielnie osób prawnych itp.) - w zależności od potrzeb i możliwości organizacji. Polskie NGOs obawiają się również utraty reputacji organizacji nie działających dla zysku. Tymczasem wzmocnienie samodzielności ekonomicznej jest jedyną ścieżką rozwoju służącą zachowaniu ciągłości oferowanych usług i gwarantującą ich wysoką jakość. Zarazem też sposobem na większą stabilność finansową organizacji.

Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych dbając o wszechstronny rozwój sektora pozarządowego w Małopolsce realizuje projekt mający na celu zwiększanie przygotowania już funkcjonujących organizacji pozarządowych do ekonomizowania części swoich działań. Wspierając powstawanie nowych organizacji dbamy o to, aby od początku zdobywały wiedzę i umiejętności niezbędne do

samodzielnego wypracowywania części środków na realizację celów statutowych.

Cele

Projekt „*Sprawne i aktywne podmioty ekonomii społecznej*” jest realizowany przez Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych **od 1 maja 2010r. do 31 marca 2012r.** Głównym celem projektu jest **przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wsparcie sektora ekonomii społecznej.**

Cele szczegółowe to:

- zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności przedstawicieli/przedstawielek organizacji pozarządowych nieprowadzących działalności gospodarczej z terenu Małopolski w zakresie zarządzania organizacjami,
- zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności osób zainteresowanych utworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, w tym zwłaszcza organizacji pozarządowych, w zakresie zakładania i zarządzania tymi instytucjami,
- zwiększenie aktywności kobiet zakładających podmioty ekonomii społecznej na obszarach wiejskich,
- zwiększenie liczby podmiotów ekonomii społecznej na terenie Małopolski,
- zwiększenie umiejętności i prawidłowości prowadzenia księgowości w nowo powstałych podmiotach ekonomii społecznej z terenu Małopolski,
- wzrost zaangażowania partnerów lokalnych w środowiskach wiejskich we wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.

Adresaci

Do udziału w projekcie zapraszamy:

- reprezentantów podmiotów ekonomii społecznej z terenu Małopolski, w szczególności **organizacji pozarządowych nieprowadzących działalności gospodarczej,**
- osoby zainteresowane utworzeniem podmiotu ekonomii społecznej, w tym zwłaszcza organizacji pozarządowej.

Działania

W ramach projektu „*Sprawne i aktywne podmioty ekonomii społecznej*” przewidziano szereg działań:

PUNKT INFORMACYJNO – KONSULTACYJNY DLA PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

W ramach Punktu można bezpłatnie uzyskać informacje na temat: zakładania podmiotów ekonomii społecznej, procedur KRS, prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia biznesplanu, możliwych źródeł finansowania działalności oraz zarządzania i planowania działalności podmiotów.

Prowadzone są także konsultacje specjalistyczne dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym zwłaszcza organizacji pozarządowych nie prowadzących działalności gospodarczej, z zakresu:

- księgowości,
- kwestii prawnych i okołoprawnych,
- tworzenia biznesplanu,
- zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- źródeł finansowania działalności,
- marketingu.

W zależności od potrzeb, konsultacje odbywają się w formie spotkań w siedzibie Fundacji lub w siedzibie zainteresowanych organizacji, ale także drogą e-mailową.

UNIwersytet PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ

SZKOŁA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Szkoła Ekonomii Społecznej to cykl szkoleń skierowanych do przedstawicieli organizacji pozarządowych pozwalających na zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do ekonomizowania działalności organizacji, w tym zwłaszcza założenia i efektywnego prowadzenia działalności gospodarczej przez te podmioty. W ramach projektu zrealizowane zostaną dwie edycje SzES (pierwsza w 2010, druga w 2011 roku), każda edycja składać się będzie z pięciu dwudniowych modułów szkoleniowych oraz wizyt studyjnych. Program dotyczyć będzie m.in.: wprowadzenia do ekonomii społecznej, planowania strategicznego działalności organizacji w kontekście zakładania i rozwoju działalności gospodarczej, PR w organizacji pozarządowej, marketingu, przygotowywania biznesplanu oraz pozyskiwania środków finansowych na prowadzenie działalności.

KUŹNIA PROFESJONALISTÓW PES

To propozycja otwartych szkoleń skierowanych do przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie Małopolski. Tematyka poruszana na szkoleniach dotyczyć będzie: zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej przez podmioty ekonomii społecznej, planowania strategicznego i zarządzania w organizacji, księgowości oraz źródeł finansowania działalności.

WIEJSKI INKUBATOR EKONOMII SPOŁECZNEJ

Celem tego działania jest promocja ekonomii społecznej na terenach wiejskich województwa małopolskiego. Planujemy przeszkolenie liderów lokalnych społeczności, zainicjowanie powstania nowych podmiotów ekonomii społecznej oraz partnerstw na rzecz tych podmiotów. W ramach Inkubatora przeprowadzone zostaną dwie edycje programu (w 2010 i 2011 roku) obejmujące szko-

lenia, wizyty studyjne, konsultacje specjalistyczne oraz spotkania podsumowujące.

USŁUGI KSIĘGOWE I WSPARCIE COACHINGOWE

Nowopowstałym podmiotom ekonomii społecznej będziemy oferować kompleksowe wsparcie w zakresie prowadzenia księgowości. W ciągu rocznego cyklu spotkań wybrane organizacje będą korzystać z coachingu przygotowującego je do samodzielnego prowadzenia księgowości. Zostaną również wyposażone w profesjonalny program księgowy oraz przeszkolone z zakresu jego obsługi.

Oferta szczególnie kierowana jest do tych podmiotów ekonomii społecznej, które rozpoczną swoją działalność w ramach Wiejskiego Inkubatora Ekonomii Społecznej.

Joanna Czarnik

Koordynatorka projektu

joanna.czarnik@bis-krakow.pl

Tel. 12 412 15 24 w. 21

Aktualne informacje o naborach do planowanych szkoleń znajdziecie Państwo na stronie:

www.bis-krakow.pl

Projekt: MAŁOPOLSKI INSTYTUT EKONOMII SPOŁECZNEJ

Realizator Projektu: Stowarzyszenie Dobrej Nadziei

Czas trwania Projektu: 1 II 2010 – 31 XII 2011 r.

Partnerzy: brak

Stowarzyszenie Dobrej Nadziei od wielu lat działa na terenie Małopolski wspierając głównie osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym. Długotrwałe doświadczenie w pracy z grupami defaworyzowanymi społecznie skłoniło członków i pracowników Stowarzyszenia do poszukiwania jak najskuteczniejszej metody pomocy odbiorcom wsparcia. Pierwsze nasze doświadczenia z ekonomią społeczną wiążą się z projektem realizowanym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem działań projektu „Wspólna praca” była aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przygotowanie do podjęcia przez nie własnej działalności gospodarczej, w szczególności w formie spółdzielni socjalnej. Można uznać za sukces fakt, że powstała spółdzielnia od 3 lat sprawnie funkcjonuje na konkurencyjnym rynku.

„Nasza praktyka wskazuje na to, że spółdzielnie socjalne i podobne podmioty są bardzo przystępną formą wchodzenia lub powrotu na rynek pracy osób nieaktywnych zawodowo. Dają możliwość połączenia potencjału kilku osób, które chcą realizować się w jednej gałęzi gospodarki. Co ważne, indywidualnie mieliby oni mniejsze szanse na sukces m.in. ze względu na obawy związane z ryzykiem rozpoczęcia działalności gospodarczej, oraz zapewne mniejsze możliwości na skorzystanie z dofinansowania i wsparcia.” (mówi asystent kierownika projektu Robert Leńczowski).

Pozytywne doświadczenia związane obszarem ekonomii społecznej skłoniły nas do stworzenia bardziej kompleksowego projektu wsparcia, który znalazł swoje odzwierciedlenie w wniosku kon-

kursowym do Poddziałania 7.2.2 POKL. W 2010 roku Stowarzyszenie otrzymało dofinansowanie na realizację projektu: „Małopolski Instytut Ekonomii Społecznej”, którego kierownikiem została p. Ewa Wicher. Tym razem naszym celem jest poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej na terenie miasta Krakowa i 5 powiatów (krakowskiego, miechowskiego, proszowickiego, myślenickiego, wielickiego). Założenia projektu realizowane są m.in. poprzez otwarte szkolenia: „Spółdzielnia socjalna szansą na biznes”, mające na celu wyłonienie grup przyszłych spółdzielców i popularyzację idei ekonomii społecznej.

„W trakcie 40 godzinowego szkolenia staramy się przygotować beneficjentów do zakładania, rejestracji i prowadzenia działalności, szczególnie w formie spółdzielni socjalnej. Warsztaty, podczas których uczestnicy zdobywają m.in. wiedzę teoretyczną, generują pomysły na działalność, wypełniają formularze, przygotowują projekty umów i mają okazję poznać potencjalnych partnerów biznesowych odbywają się w Krakowie, Miechowie i Proszowicach. Zainteresowanych kolejnymi terminami szkoleń i szczegółami programu zapraszam na stronę projektu www.mies.sdn.org.pl.” mówi kierownik MIES Krzysztof Krzewicki)

Do końca 2011 przeszkolonych zostanie 290 osób. Jednak głównym celem działań projektowych jest powstanie co najmniej 4 spółdzielni socjalnych. Osoby, które ukończą szkolenie i będą zainteresowane podjęciem działalności w sektorze eko-

nomii społecznej obejmujemy dalszym wsparciem ukierunkowanym na założenie nowych podmiotów. Równocześnie nowopowstałym i istniejącym podmiotom sektora ekonomii społecznej oferujemy doradztwo i usługi w zakresie marketingu, księgowości i prawa.

Szkolenie realizowane w ramach projektu

„Naszym zamierzeniem nie była realizacja kolejnego projektu szkoleniowego, a kompleksowe wsparcie zmierzające do utworzenia nowych miejsc pracy. Aby zapewnić trwałość powstających pomiotów staramy się by profil ich działalności był oparty na analizie potrzeb wspólnot lokalnych i uzupełnił luki w lokalnej gospodarce. W tym celu w pierwszym etapie projektu podjęliśmy współpracę i nawiązaliśmy porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego z terenów obejmowanych

wsparciem m.in. z Miechowa, Wieliczki i Krakowa. Muszę z satysfakcją przyznać, że współpraca ta układa się wzorowo i mamy nadzieję na kolejne wspólne inicjatywy przyczyniającej się do promocji idei ekonomii społecznej.” (mówi kierownik Projektu Ewa Wicher)

Małopolski Instytut Ekonomii Społecznej zaprasza osoby nieaktywne zawodowo, bezrobotne i długotrwale bezrobotne, korzystające ze świadczeń opieki społecznej, nieposiadające doświadczenia zawodowego lub uczące się, w szczególności kobiety i osoby młode do 25 roku życia, które mieszkają w Krakowie lub powiecie krakowskim, miechowskim, myślenickim, proszowickim i wielickim, na bezpłatne szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej.

Zapraszamy również istniejące podmioty ekonomii społecznej nieprowadzące działalności gospodarczej do skorzystania z doradztwa i usług prawnych, marketingowych i księgowych.

„Mam nadzieję, że dzięki wsparciu unijnemu ekonomia społeczna stanie się w Polsce skutecznym narzędziem do walki z bezrobociem i wykluczeniem społecznym, doświadczenia wspólnotowe wskazują, że jest na to wielka szansa.” (mówi kierownik Projektu Ewa Wicher)

Diana Popik

Małopolski Instytut Ekonomii Społecznej
Stowarzyszenie Dobrej Nadziei

Projekt: MAŁOPOLSKI INKUBATOR EKONOMII SPOŁECZNEJ

Realizator Projektu: Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie

Czas trwania Projektu: 4 I 2010 – 30 XII 2011 r.

Partnerzy: Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A.

Mija pół roku od uruchomienia Małopolskiego Inkubatora Ekonomii Społecznej – projektu realizowanego przez Towarzystwo Oświatowe Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie w partnerstwie z Agencją Rozwoju Małopolski Zachodniej SA w Chrzanowie. Pierwsze, choć skromne jeszcze efekty działań już są i jak zapewnia Lider projektu – Prezes Zbigniew Braś, widać kolejne jaskółki zwiastujące zmiany.

Projekt zainaugurowano w styczniu br. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej.

Małopolski Inkubator Ekonomii Społecznej to właściwie nazwa projektu. Nie ma jednego adresu czy siedziby. Symbolizuje raczej zestaw narzędzi i wsparcia, jakie w ramach tego projektu udzielamy naszym beneficjentom - wyjaśnia Be-

ata Stępień, Wiceprezes zarządu TOZCh. Projekt realizowany jest na terenie województwa małopolskiego w czterech subregionach. Oferowane są: szkolenia, usługi prawne, księgowe i marketingowe dla podmiotów ES oraz doradztwo indywidualne i grupowe.

Zaczynamy od wsparcia psychologicznego i rozbudzenia silnej motywacji do działania. Osoby zdeterminowane, chcące wziąć stery życia w swoje ręce, wyposażamy w wiedzę potrzebną do rozpoczęcia działalności w obszarze ekonomii społecznej. Kolejnym krokiem jest wsparcie prawne dla podmiotów, które już istnieją na rynku. Wiadomo, że w pierwszym okresie jest najtrudniej. Od startu do osiągnięcia pełnej stabilizacji wiedzy jeszcze długa droga. I fachowa pomoc prawno-księgowo-marketingowa jest na tym etapie niezbędna dla

osiągnięcia założonych rezultatów – dodaje Beata Stępień.

Dużym zainteresowaniem cieszą się szkolenia: „Menedżer Ekonomii Społecznej” oraz „Zasady zakładania i prowadzenia podmiotów ES”.

Zdumiona jestem, że zagadnienie ekonomii społecznej ma tak szeroki zakres. Podczas bardzo ciekawych szkoleń i warsztatów dowiedzieliśmy się jak, w różnych środowiskach można radzić sobie z zagrożeniem wykluczenia społecznego. Jak podchodzić do wielu problemów społecznych. Przyznam, że wielu z nich w ogóle wcześniej nie dostrzegałam – wyjaśnia pani Regina Skoczek, która już wkrótce dzięki projektowi będzie mogła legitymować się dyplomem Menedżera ES.

Według uczestników szkoleń, ich największym atutem jest nie tylko przekazana wiedza, ale i pokazanie, jak sprawdza się w praktyce. Beneficjenci uczestniczyli bowiem w wizytach studyjnych, gdzie na zasadzie prezentacji dobrych praktyk pokazano osiągnięcia przedsięwzięć społecznych. Zachwył i głębszą refleksję nad zasadnością troski o jakość życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wzbudziły wizyty w podmiotach ES, takich jak: Fundacja „Domy Wspólnoty Chleb Życia”, w Jankowicach/Zochcinie, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” w Cieszynie, Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne „Teatr Grodzki” w Bielsko-Białej. Niezatarłe wrażenia wywołała wizyta w gminie Bałt, gdzie dzięki przedsięwzięciom społecznym stopa bezrobocia w regionie przez dekadę spadła z 30% do 3%.

W Małopolskim Inkubatorze ES udało się już powołać do istnienia pierwszą spółdzielnię społeczną „Pomocna dłoń”. Siedem długotrwale bezrobotnych pań z gminy Trzebinia, dzięki prawniczemu wsparciu z MIES, zarejestrowało oficjalnie swoją działalność. Planują opiekować się osobami starszymi, niepełnosprawnymi lub dziećmi. Wachlarz oferowanych usług będzie się rozszerzał o prace związane ze sprzątnięciem biur, utrzymaniem posesji, pielęgnacją grobów, itp.

Projekt MIES przebiega pomyślnie. Udało się już założyć pierwszą spółdzielnię i są widoki na następną. Przy współpracy z Fundacją Brata Alberta, zastanawiamy się nad uruchomieniem kolejnego przedsięwzięcia w obszarze ES. Więc pierwsze jaskółki zwiastujące rozwój podmiotów ES już nadleciały – przekonuje Zbigniew Braś, z Towarzystwa Oświatowego Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie.

Realizatorzy projektu są przekonani, że ekonomia społeczna faktycznie może się sprawdzić w praktyce i stać się „Wyjściem dla Ciebie”. Wyjściem z wykluczenia, z bierności zawodowej, wyjściem z nałogu lub wyjściem z marazmu. Dokąd prowadzi to „Wyjście dla Ciebie”? Tego nie dowiesz się, dopóki nie otworzysz drzwi Małopolskiego Inkubatora Ekonomii Społecznej. Zapraszamy.

Lidia Góralewicz

Towarzystwo Oświatowe
Ziemi Chrzanowskiej w Chrzanowie

DZIAŁANIA REALIZOWANE W PROJEKCIE:

Szkolenia - Zasady zakładania i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej dla osób fizycznych zamieszkujących i/lub uczących się na terenie województwa małopolskiego, zainteresowanych uzyskaniem wiedzy na temat zakładania i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej.

Szkolenia - Menedżer ekonomii społecznej dla członków lub pracowników podmiotów ekonomii społecznej (m.in. fundacji, stowarzyszeń, itp., nieprowadzących działalności gospodarczej)

Usługi prawne, księgowo i marketingowe dla podmiotów ekonomii społecznej (m.in. fundacji, stowarzyszeń itp. nieprowadzących działalności gospodarczej), założonych po 01.01.2009 r., mające siedzibę na terenie województwa małopolskiego i wszystkich z terenów wiejskich z województwa małopolskiego.

Doradztwo indywidualne dla osób fizycznych zamieszkałych i/lub uczących się na terenie województwa małopolskiego (tylko dla uczestników szkoleń „Zasady...”) z zakresu: Aspekty prawne funkcjonowania i zakładania podmiotów ES, Źródła finansowania podmiotów ES, Biznes plan.

Doradztwo grupowe dla uczestników szkoleń „Menedżer ekonomii społecznej” z zakresu: Aspekty prawne funkcjonowania podmiotów ES, Pozyskiwanie funduszy UE przez podmioty ES oraz Promocja podmiotów ES.

Więcej informacji na temat projektu można uzyskać w **Punktach Obsługi:**

I SUBREGION – siedziba: TOZCh w Chrzanowie, ul. Janiny Woynarowskiej 1. powiaty: krakowski, wielicki, olkuski, miechowski, proszowicki, chrzanowski, oświęcimski, wadowicki oraz miasta: Oświęcim, Wadowice, Kraków.

II SUBREGION - siedziba PTTK Rabka-Zdrój, ul. Piłsudskiego 1

powiaty: suski, myślenicki, tatrzański, nowotarski, limanowski oraz miasto: Zakopane.

III SUBREGION - siedziba: PPH PETPOL Sp.

z o.o. Nowy-Sącz ul. Węgierska 146a
powiaty: nowosądecki, gorlicki oraz miasto: Nowy Sącz.

IV SUBREGION - siedziba: GTW Project Sp.

z o.o. Tarnów, ul. Wałowa 29/2
powiaty: tarnowski, dąbrowski, bocheński, brzeski oraz miasto: Tarnów

Więcej na www.mies-malopolska.pl

Projekt: SIEĆ MOWES - MAŁOPOLSKIE OŚRODKI WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ NA RZECZ WZMOCNIENIA POTENCJAŁU I ROZWOJU SEKTORA ES W REGIONIE

Realizator Projektu: Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego
w Tarnowie

Czas trwania Projektu: 1X 2010 – 31 XII 2011r.

Partnerzy: Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej –

Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

Stowarzyszenie Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku

Uwaga Projekt! Planowany do realizacji już niedługo projekt nosi tytuł „Sieć MOWES – Małopolskie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej na rzecz wzmocnienia potencjału i rozwoju sektora ES w regionie”.

Kto? = realizacja „Sieć MOWES...” to projekt partnerski. Liderem jest Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie, Partnerami z Krakowa są Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych oraz Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, zaś Partnerem z Nowego Sącza - Stowarzyszenie Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku. Partnerzy spotkali się już wcześniej, pracując na rzecz rozwoju organizacji pozarządowych w regionie w projekcie sieciowym współfinansowanym przez województwo małopolskie oraz przy prowadzeniu Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Co? = cele Realizatorzy projektu postawili sobie za cel główny wzmocnienie podmiotów i osób w zakresie zagadnień teoretycznych i praktycznych związanych z ekonomią społeczną i zbudowanie otoczenia sprzyjającego rozwojowi ES w Małopolsce. Uznano, że najlepszą drogą do realizacji tego celu będzie podniesienie wiedzy lokalnych społeczności na temat działań w sektorze ekonomii społecznej. Zastosowano więc model kompleksowego i choć zróżnicowanego, to jednak spójnego modelu wsparcia.

Jak? = działania Owo wsparcie obejmuje przede wszystkim uruchomienie działalności 5 biur – punktów informacyjno-konsultacyjnych MOWES, czyli Małopolskich Ośrodków Wsparcia ES. Owe biura umiejscowione będą w Krakowie, Nowym Sączu, Zakopanem, Oświęcimiu oraz Tarnowie, przy czym tarnowski MOWES będzie również miał także swoje „oddziały” w Brzesku i Bochni. W biurach skorzystać będzie można z informacji na temat ES oraz z indywidualnego bądź grupowego doradztwa, związanego z już bardziej spe-

cjalistycznym podejściem do tematu ES.

Zarówno podmioty ekonomii społecznej, jak i osoby fizyczne będą mogły skorzystać z zajęć w „Akademiach ES”, w ofercie których znajdują się szkolenia i doradztwo, skomponowane jako kompleksowa ścieżka wsparcia grup docelowych. Osoby zainteresowane nieco skromniejszą ofertą merytoryczną korzystać będą mogły z jednodniowych szkoleń, których tematyka formułowana będzie w zależności od zapotrzebowania.

Projekt przewiduje również wsparcie wyborów do pięciu lokalnych Rad Pożytku Publicznego oraz zawiązanie sieci owych Rad.

Komu? = odbiorcy

MOWES kierują swoje bezpłatne usługi do osób fizycznych z terenu Małopolski, chcących działać w sektorze ES (np. poprzez założenie i prowadzenie organizacji pozarządowej) oraz istniejących organizacji pozarządowych nieprowadzących działalności gospodarczej.

Gdzie? = obszar

Każdy z MOWES ma przypisany obszar działalności. I tak Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego będzie prowadziła Ośrodek w Tarnowie z oddziałami w Brzesku i Bochni, Biuro Inicjatyw Społecznych – Ośrodki w Zakopanem i Oświęcimiu, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej – Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji poprowadzi MOWES w Krakowie, zaś za MOWES w Nowym Sączu odpowiedzialny jest Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Kiedy? = termin

MOWES oraz działania im przypisane funkcjonować będą w okresie od początku października b.r. do końca grudnia 2011 r.

Za co? = EFS

Projekt „Sieć MOWES ...” finansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie

7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej.

Kontakt = lider

Jeśli chcesz porozmawiać – dzwoń

(14) 6563898/99

Gdy chcesz omawiać – przyjdź na ul. Wałową 2/2 w Tarnowie

A kiedy chcesz napisać – zrób to na adres mowe-starnow@gmail.com

Dane kontaktowe Partnerów zostaną podane w momencie rozpoczęcia realizacji projektu.

Agnieszka Sroka

Fundacja im. Hetmana J. Tarnowskiego w Tarnowie

Projekt: ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Realizator Projektu: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

Czas trwania Projektu: 1 VII 2009–31 XII 2013 r.

Małopolscy Partnerzy: Małopolska Szkoła Administracji

Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego,

Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy

Ekonomia społeczna, jako koncepcja pozwalająca na zwiększanie spójności społecznej, walkę z ubóstwem i aktywizowanie osób wykluczonych, zyskuje na znaczeniu. Coraz częściej podkreśla się jej rolę w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz stymulowaniu rozwoju lokalnego.

W Polsce jednym z regionów, uznanym za najbardziej aktywny z zakresu rozwijania idei ekonomii społecznej, jest Małopolska. W działania wspomagające podmioty ekonomii społecznej na tym obszarze czynnie włącza się Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (MSAP), będąca inicjatorem wielu przedsięwzięć związanych z promocją ekonomii społecznej. Najnowszym przedsięwzięciem MSAP w zakresie wspierania podmiotów ekonomii społecznej jest projekt systemowy „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej” (ZSWES). Partnerami tego przedsięwzięcia obok MSAP, są Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich – jednostka powołana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, pełniąca rolę Lidera projektu, Fundacja Pomocy Wzajemnej BARKA, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Fundusz Współpracy, Instytut Spraw Publicznych, UNDP – Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Regionalnego oraz Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy.

Głównym celem Projektu jest podniesienie poziomu rozwoju i poprawa kondycji ekonomii społecznej w Polsce poprzez zbudowanie stałych, zinstytucjonalizowanych mechanizmów wsparcia merytorycznego podmiotów ekonomii społecznej i ich otoczenia. Dla realizacji tak postawionego celu określono następujące cele szczegółowe:

- 1) Tworzenie i rozwijanie standardów jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy i integracji społecznej.
- 2) Usprawnienie i profesjonalizacja działań in-

frastruktury wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej.

- 3) Doskonalenie kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, ekonomia społeczna poprzez szkolenia/kursy, doradztwo, studia podyplomowe, wizyty studyjne i staże.
- 4) Podniesienie świadomości społecznej w zakresie możliwości rozwiązywania problemów za pomocą narzędzi ekonomii społecznej.
- 5) Aktywizacja społeczności lokalnych za pomocą metody budowania partnerstw na rzecz ekonomii społecznej.

W ramach projektu „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej” zaplanowano pięć kluczowych działań, za realizację których odpowiedzialni są poszczególni partnerzy.

MSAP, jako jednostka działająca w środowisku akademickim, w Projekcie ZSWES jest odpowiedzialna za opracowanie programu edukacji w zakresie ekonomii społecznej oraz przeprowadzenie studiów podyplomowych, w których weźmie udział 260 słuchaczy. Celem studiów podyplomowych Ekonomia społeczna jest kształcenie i doskonalenie umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się prowadzeniem i wspieraniem przedsięwzięć społecznych. Słuchacze zdobędą wiedzę z dziedziny ekonomii, zarządzania, finansów i prawa, niezbędną do tworzenia i zarządzania inicjatywami społecznymi, prowadzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, a także do kreowania lub podejmowania efektywnej współpracy z organizacjami tego sektora.

Ważnym obszarem aktywności MSAP będzie także opracowanie i przetestowanie metody mierzenia społecznego oddziaływania podmiotów ekonomii społecznej w Polsce oraz opracowanie założeń systemu akredytacji (certyfikacji) ośrodków wspierających podmioty ekonomii społecznej.

Wśród pozostałych zadań MSAP w projekcie należy wymienić:

1. Utworzenie, wspólnie ze Związkiem Lustracyjnym Spółdzielni Pracy, jednego z 6 ośrodków edukacyjno-doradczych (tj. Centrum Ekonomii Społecznej w Krakowie, obejmującego działalnością województwo małopolskie, śląskie i świętokrzyskie).
2. Opracowanie i wydanie ośmiu numerów półrocznika „Ekonomia Społeczna”.

Fundacja Pomocy Wzajemnej BARKA swoje działania koncentruje na analizie modeli funkcjonowania partnerstw lokalnych oraz promocji i upowszechnianiu modelowych rozwiązań w tym zakresie. Ponadto będzie zajmować się organizacją wizyt studyjnych w polskich i zagranicznych podmiotach ekonomii społecznej.

Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych jest odpowiedzialna m.in. za analizę dobrych praktyk w zakresie przedsięwzięć ekonomii społecznej, przeprowadzenie konkursu na najlepsze przedsiębiorstwo społeczne oraz za działania związane z promocją marki ekonomii społecznej i prowadzenie portalu ekonomiaspoleczna.pl.

Wychodząc naprzeciw potrzebom podmiotów ekonomii społecznej w projekcie zaplanowano utworzenie funduszu grantowego, za którego uruchomienie odpowiada **Fundacja Fundusz Współpracy (FFW)**. Ponadto FFW będzie realizowała działania związane z sieciowaniem Ośro-

ków Wspierania Ekonomii Społecznej i Ośrodków Wspierania Spółdzielczości Socjalnej.

Instytut Spraw Publicznych w ramach projektu prowadzi monitoring funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz monitoring funkcjonowania lokalnych i krajowych uwarunkowań prawnych. Jest również odpowiedzialny za wypracowanie koncepcji i standardów funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej prowadzących programy reintegracji zawodowej i społecznej.

UNDP zajmuje się w projekcie m.in. analizą modeli wsparcia podmiotów ekonomii społecznej funkcjonujących w Polsce i za granicą. Ponadto UNDP będzie organizatorem jednej edycji Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej.

Ważnym komponentem projektu są również szkolenia doradcze i doradztwo indywidualne, za przygotowanie których odpowiada **Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy (ZLSP)**.

Projekt „Zintegrowany system wsparcia ekonomii społecznej” jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna, Działanie 1.2 Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej, w latach 2009–2013.

Więcej informacji o projekcie znajduje się na stronie www.ekonomiaspoleczna.pl oraz www.studia.msap.pl

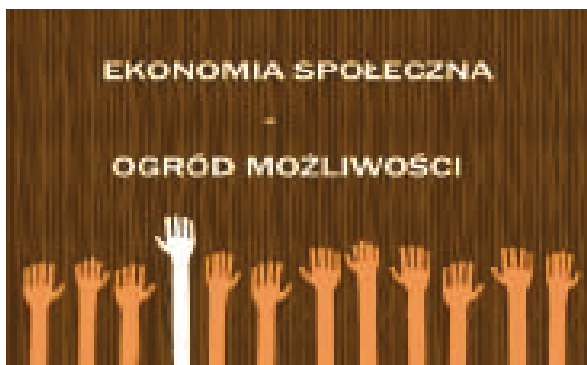
Magdalena Pokora

Małopolska Szkoła Administracji Publicznej
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

Wydarzenie plenerowe ekonomia społeczna – ogród możliwości

ORGANIZOWANE PRZEZ REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ W KRAKOWIE ORAZ MAŁOPOLSKI PAKT NA RZECZ EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ogród Doświadczeń 26 czerwca 2010 r.

W dniu 26 czerwca 2010 roku w Ogrodzie Doświadczeń im. Stanisława Lema w Krakowie odbyło się wydarzenie plenerowe pod hasłem „Ekonomia Społeczna – Ogród możliwości”. Organizatorami byli: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie oraz Małopolski Pakt na Rzecz Ekonomii Społecznej.

Głównym celem wydarzenia była promocja ekonomii społecznej realizowana poprzez wspólne działania sygnatariuszy Paktu obejmujące m.in.: organizację przestrzeni Ogródu Do-

świadczeń, w którym wystawione zostały namioty podmiotów ekonomii społecznej oraz stoiska poszczególnych instytucji sygnujących Pakt.

Cele pośrednie to:

- promocja Ogrodu - miejsca, które jest bardzo silnie związane z ekonomią społeczną (geneza Ogrodu Doświadczeń przypada na okres realizacji PIW Equal),
- wymiana informacji i doświadczeń z zakresu ekonomii społecznej pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej z województwa małopolskiego.

Tegoroczne wydarzenie nawiązywało do zeszłorocznego pikniku rodzinnego pn.: "Majówka z pasją", organizowanego przez ROPS. Przez cały dzień w Ogrodzie promowali swoje produkty i usługi przedsiębiorcy społeczni, a w namiocie informacyjnym prowadzono dyżury ekspertów. Nie zabrakło również atrakcji dla najmłodszych - animacje dla dzieci przygotowała firma „Figa – Mam miejsce”. Ponadto dzieci i dorosłych zabawiał pokazami mim, a czas spędzony w ogrodzie umiłał ludowym graniem regionalny muzyk ze Spółdzielni Socjalnej Zdrojowianka.

Jednym z głównych punktów wydarzenia była wizyta członka Zarządu Województwa Małopolskiego Wojciecha Kozaka, który wraz z Dyrektorem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie Wiolettą Wilimską wręczył nagrody dla zwycięzców konkursu „**MOJA RODZINA**”. Konkurs, którego celem było promowanie rodziny oraz pogłębienie świadomości na temat wartości rodziny w życiu każdego człowieka, był skierowany do rodziców zastępczych i dzieci z rodzin zastępczych.

Kolejnym punktem wizyty Pana Wojciecha Kozaka było zapoznanie się z ofertą wystawców. Członek Zarządu Województwa Małopolskiego długo rozmawiał z wystawcami, szczególnie zainteresowany był sukcesami przedsiębiorstw społecznych oraz planami na przyszłość.

Każdy uczestnik imprezy miał możliwość przyłączyć się do akcji budowania z kwiatów logo Ogrodu Doświadczeń. Również Pan Wojciech Kozak przyłączył się do tej inicjatywy.

Członek Zarządu Województwa Małopolskiego nagradza zwycięzców konkursu „Moja Rodzina”

Na odwiedzających tego dnia „Ogród możliwości” czekały liczne atrakcje oraz konkursy. Oprócz zwiedzania stałych instalacji w Ogrodzie Doświadczeń, uczestnicy mogli wziąć udział w grze terenowej pod hasłem „Szukaj śladów Ekonomii Społecznej”. Uczestnicy gry przy wejściu otrzymywali krzyżówkę, którą należało uzupełnić poszukując haseł ukrytych na stoiskach wystawców, jak i w samym Ogrodzie. Hasła były ukryte zarówno u wystawców jak i w Ogrodzie. Rozwiązaniem krzyżówki było hasło – Małopolska potrafi! O godzinie 15:00 nastąpiło losowanie i wręczenie nagród. Głównymi sponsorami nagród byli: FIRMA IKEA KRAKÓW; Małopolski Związek Pracodawców, Krakowskie Zakłady Automatyki S.A.; Extend VISION; Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie.

Impreza plenerowa „Ekonomia Społeczna – ogród możliwości” zgromadziła ponad 600 osób, przede wszystkim rodziców z dziećmi, a także wszystkich zainteresowanych przedsiębiorczością społeczną. Mamy nadzieję, że w przyszłym roku będzie cieszyła się jeszcze większym zainteresowaniem.

Ewa Krupnik

Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Wydarzenie plenerowe „Ekonomia społeczna - ogród możliwości”

Jaka jest kondycja ekonomii społecznej w naszym województwie?

MONITORING PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH (PS) W MAŁOPOLSCE

Na to trudne pytanie, zawarte w tytule, nie ma na razie pełnej odpowiedzi poza subiektywnymi opiniami osób działających w jej obszarze, tudzież zainteresowanych obserwacją tego quasi sektora. Trwają jednak prace zmierzające do tego, by „wziąć pod lupę” choćby wycinek szerokiego obszaru zwanego ekonomią społeczną.

Jak Państwo wiedzą, definicja ekonomii społecznej przysparza szereg problemów. Generalnie wiemy co to jest, ale jak przyjdzie nam porozmawiać o konkretnych inicjatywach to czasem napotykamy na werbalne trudności. Dlatego też przystępując do projektu cyklicznego (corocznego) badania kondycji podmiotów ekonomii społecznej, stwierdziliśmy, że dobrym początkiem powinien być monitoring przedsiębiorstw społecznych, jako idealnej materializacji idei ekonomii społecznej.

Monitoring przedsiębiorstw społecznych w Małopolsce to przedsięwzięcie zrealizowane w ramach Projektu „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej” wdrażanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. Zręby koncepcji są wynikiem prac grupy roboczej ds. monitoringu, utworzonej na platformie Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej, w skład której wchodził przedstawiciel:

1. Ośrodka Statystyki Organizacji Non-Profit przy Urzędzie Statystycznym,
2. Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego SA,
3. FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji
4. Fundacji Biuro Inicjatyw Społecznych
5. Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie
6. Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
7. Instytutu Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
8. oraz p. Janusz Baster, niezależny ekspert,

Autorami koncepcji, narzędzia badawczego, raportu oraz realizatorami badania są przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego (Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych) oraz Fundacji Gospodarki i Administracji Publicznej.

Celem badania było dokonanie **diagnozy stanu przedsiębiorczości społecznej** w Małopolsce, identyfikacja kluczowych deficytów i barier ograniczających funkcjonowanie takich podmiotów.

Uzasadnieniem dla tworzenia systemu monitorowania przedsiębiorstw społecznych była potrzeba budowy systemu wsparcia PS, tak aby stanowił odpowiedź na rzeczywiste ich potrzeby. W tym celu niezbędne stało się opracowanie koncepcji cyklicznego monitorowania kondycji w/w organizacji w wybranych, kluczowych obszarach ich funkcjonowania. Opracowanie koncepcji monitoringu małopolskich przedsiębiorstw społecznych, pozyskanie i analiza informacji o przedsiębiorstwach społecznych oraz opracowanie wniosków i rekomendacji są jednym z pierwszych kroków do budowy zintegrowanego systemu wsparcia ekonomii społecznej w Małopolsce.

Najważniejsi **odbiorcy wyników badań** to decydenci na szczeblu regionalnym (w tym Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie), a także sygnatariusze Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej, instytucje wspierające przedsiębiorstwa społeczne finansowo i usługowo, same przedsiębiorstwa społeczne, a także ich otoczenie instytucjonalne, media i inni decydenci. Tę listę można uzupełnić także o grantodawców, sponsorów, czy jednostki badawcze i naukowe.

Badaniem objęte zostały następujące **podmioty**:

- spółdzielnie socjalne,
- spółdzielnie inwalidów i niewidomych,
- Centra Integracji Społecznej,
- Zakłady Aktywności Zawodowej,
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą,
- organizacje pozarządowe prowadzące odpłatną działalność pożytku publicznego w sposób ciągły lub sezonowy

Opracowany projekt monitoringu małopolskich PS składa się z sześciu etapów:

1. Przegląd polskich, europejskich i światowych systemów monitorowania przedsiębiorstw społecznych (zrealizowany).

2. Opracowanie koncepcji monitoringu małopolskich PS (zrealizowany).
3. Budowa i pilotaż narzędzia badawczego (zrealizowany).
4. Realizacja badań (zrealizowany).
5. Opracowanie wyników, raport (zrealizowany).
6. Wykorzystanie wyników badania, wdrażanie

rekomendacji (w trakcie realizacji).
Opracowane materiały możecie Państwo znaleźć pod linkiem <http://www.wortales.rops.krakow.pl/partnerzy/grupa-robocza-ds-monitoringu>

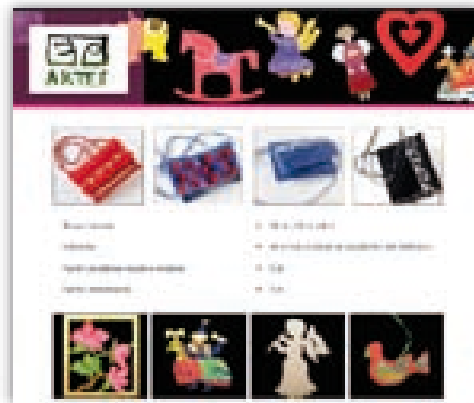
Marta Bohdziewicz-Lulewicz
Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Katalog produktów i usług małopolskich przedsiębiorstw społecznych

W ramach Projektu Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej, powstał pierwszy w Polsce *Katalog produktów i usług przedsiębiorstw społecznych*. Jest to propozycja o tyle ciekawa, że za produktami lub usługami wysokiej jakości – czasem bardzo oryginalnymi – kryje się dodatkowa wartość, jaką realizują właśnie przedsiębiorstwa społeczne. Ich misją jest bowiem generowanie zysku z myślą o realizacji celów społecznych, a dochód służy finansowaniu działań nakierowanych na rozwój lokalny oraz poprawę sytuacji osób lub grup społecznych, borykających się z różnego typu problemami (społecznymi, zawodowymi, zdrowotnymi, itp.).

Przedsiębiorstwa społeczne w Polsce to głównie spółdzielnie socjalne, spółdzielnie inwalidów i niewidomych oraz organizacje pozarządowe prowadzące stałą, odpłatną bądź gospodarczą działalność. Jedną z cech w/w podmiotów jest zatrudnianie osób, które z różnych przyczyn nie radzą sobie na otwartym, konkurencyjnym rynku pracy, inną - działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnych (np. promocja turystyki lokalnej, produktów lokalnych, agroturystyki, itp.). Dlatego w naszym katalogu znajdują Państwo zarówno produkty wytwarzane przez osoby niepełnosprawne, bezdomne czy długotrwale bezrobotne, jak i przykłady przedsiębiorstw społecznych promujących walory „uśpionych” dotąd miejsc (np. Lanckorona).

Katalog ma charakter komercyjny, wzorowany był na katalogach reklamowych firm. Są w nim zawarte oferty usług/produktów wraz z przybliżonymi cenami obowiązującymi w 2010 roku oraz dane teled adresowe umożliwiające kontakt.

Katalog produktów i usług małopolskich przedsiębiorstw społecznych (wybrane oferty)

Katalog będzie rozprowadzany w dużym nakładzie wśród małopolskich firm komercyjnych oraz jednostek administracji publicznej. Jest on również dostępny na stronie <http://www.wortales.rops.krakow.pl/> w zakładce aktualności.

Maria Brzeziak
Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Aktualności z punktu informacyjno-konsultacyjnego

Kolejne miesiące funkcjonowania Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego działającego w ramach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie dowodzą, jak bardzo potrzebne są profesjonalne porady z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w formie przedsiębiorstwa społecznego.

Specjaliści Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego świadczą bezpłatne usługi szkoleniowe i doradcze oraz towarzyszą osobom bezrobotnym w procesie rejestrowania nowych spółdzielni socjalnych oraz pozyskiwania przez nich dofinansowania ze środków Funduszu Pracy lub Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Specjaliści ci starają się pomagać przyszłym spółdzielcom pokonywać bariery i rozwiązywać pojawiające się problemy, a także budować sieć współpracy pomiędzy małopolskimi przedsiębiorstwami społecznymi. Do sukcesów działania punktu zaliczyć należy powstanie nowych spółdzielni socjalnych, w których miejsca pracy znalazło łącznie 10 osób. Są to Spółdzielnia Socjalna „Prodotis” oraz Spółdzielnia Socjalna „Etcetera”. Więcej o Spółdzielni Socjalnej „Etcetera” przeczytasz w dziale dobre praktyki. Kolejna spółdzielnia socjalna „Vitalia” została zarejestrowana oraz przygotowuje się do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Obecnie trwa animacja kolejnych grup inicjatywnych, z których dwie przygotowują się do rejestracji spółdzielni socjalnych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Coraz więcej osób obdarza nas zaufaniem i chce korzystać z naszych usług. Zapraszamy do Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego na ulicę Kunickiego 5. Być może mamy także propozycje zawodową dobrą dla Ciebie?

Kontakt dla zainteresowanych: kzientarska@rops.krakow.pl, tel. (12) 426 8811

W wielu miejscowościach brakuje przedszkoli, a rodziców chcących zapisać swe dzieci do tego typu placówek z roku na rok przybywa. I słusznie, gdyż wiele badań wskazuje, że dzieci, które chodziły do przedszkola lepiej radzą sobie w szkole, w nawiązywaniu relacji w grupie rówieśniczej. Z drugiej strony rodzice w czasie przebywania dzieci w przedszkolu mogą poświęcić się pracy zawodowej.

Dlatego też w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego możecie Państwo skorzystać z **bezpłatnych warsztatów i doradztwa na temat zakładania i prowadzenia punktów przedszkolnych**. Doradztwo oraz szkolenia prowadzone są przez osoby, które od początku, osobiście powoływały tego typu placówki, a teraz z powodzeniem nimi zarządzają.

Punkt przedszkolny może zostać powołany przez:

- gminy (gmina prowadzi punkty przedszkolne tylko w formach publicznych),
- inne osoby prawne (np. stowarzyszenia, związki stowarzyszeń, fundacje, przedsiębiorstwa państwowe),
- osoby fizyczne (jeżeli posiadają pełną zdolność do czynności prawnych).

Zachęcamy do powoływania punktów przedszkolnych głównie w formie spółdzielni socjalnych bądź w partnerstwie organizacji pozarządowych i gmin. Jeśli chcesz dowiedzieć się jak to zrobić skontaktuj się z konsultantami Punktu Informacyjnego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie.

Kontakt dla zainteresowanych: mlulewicz@rops.krakow.pl, tel. (12) 426 8811

Katarzyna Zientarska

Marta Bohdziewicz-Lulewicz

*Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie*

Pomoc dla powodzian

Powódź, która w maju i czerwcu dotknęła województwo małopolskie wyrządziła wiele zniszczeń. Skutki te dotknęły nie tylko infrastrukturę, ale przede wszystkim ludzi. Zniszczone domostwa i bardzo często cały dorobek życia trudno będzie szybko odbudować. Wraz z powodzią rodziny utraciły, to co w życiu najważniejsze - poczucie bezpieczeństwa!

Aby choć w niewielkim stopniu pomóc rodzinom, zwłaszcza tym z małymi dziećmi, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie we współpracy z Departamentem Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM koordynował na terenie województwa realizację programu ogłoszonego przez Ministerstwo Zdrowia w zakresie umożliwienia dwutygodniowego wypoczynku osobom

z terenów najbardziej dotkniętych powodzią.

Wspólnie zorganizowaliśmy pięć dwutygodniowych wyjazdów do rządowego ośrodka wczasów rodzinnych w Juracie. Łącznie z wypożyczynku skorzystały 274 osoby, w tym 174 dzieci do lat 11. Nad morze wyjechali powodzianie z gmin: Szczurowa (powiat brzeski), Tuchów (powiat tarnowski), Bochnia (powiat bocheński), Brzeszcze (powiat oświęcimski), Lanckorona (powiat wadowicki), Liszki (powiat krakowski), Gorlice i Biecz (powiat gorlicki).

Pobyty nad Bałtykiem sfinansowany został ze środków rządowych, natomiast przejazd sfinansował Samorząd Województwa Małopolskiego. SWM zapewnił również specjalistyczną opiekę medyczną oraz psychologiczno-pedagogiczną.

W trakcie pobytu rodziny zostały objęte wsparciem psychologicznym, pomocą pedagogiczną oraz opieką lekarską. Na miejscu dzieci otrzymały również wsparcie rzeczowe: bieliznę, odzież i obuwie.

Organizator zapewnił również bogaty program rekreacyjny. Codziennie dzieci uczestniczyły w grach, zabawach oraz konkursach. Poza wypożyczynkiem nad morzem, rodziny zwiedziły również najbliższe okolice.

Wyjazd dzieci z terenów dotkniętych powodzią nad morze

Jedną z ciekawszych atrakcji było zwiedzanie Półwyspu Helskiego z Fokarium oraz Władysławowa.

Niektórzy z uczestników pierwszy raz widzieli morze i niewątpliwie ten wyjazd pozostanie na długo w ich pamięci. Jedno jest pewne - po dwóch tygodniach wypożyczynku, uczestnicy wrócili z promiennymi uśmiechami. Oby ten uśmiech na ich twarzach zagościł na stałe.

Ewa Solecka-Florek

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Spółdzielnia socjalna ETCETERA

To grupa pięciu nieprzeciętnych osób. Łączymy pasje fotograficzne z pomysłowością grafika; doświadczenie ze świeżością spojrzenia; umiejętności z odważnymi pomysłami.

Ta kombinacja gwarantuje perfekcyjną realizację usług:

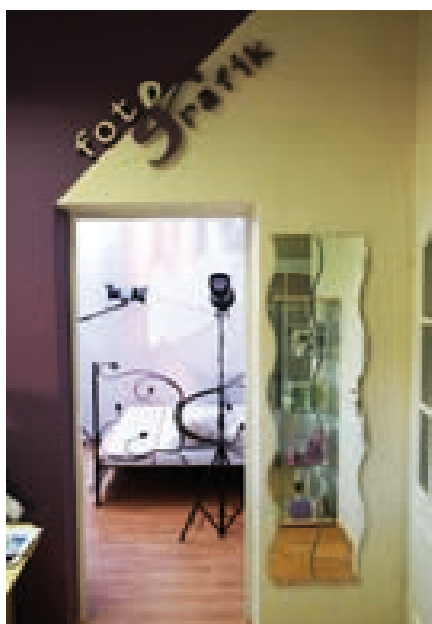
Nasze studio fotograficzne już w założeniach miało zaskakiwać: nietypowe rekwizyty, nowoczesne połączenie sztuki fotografii z techniką cyfrową.

Zapraszamy na sesje ślubne, indywidualne i rodzinne.

Wykonujemy zdjęcia reklamowe i do dokumentów.

Nowością tego sezonu jest **mobilny Foto Lab!** Uświetnij swoją imprezę (ewent, spotkanie integracyjne, wycieczkę, wesele) możliwością wykonania zdjęć na miejscu w bardzo przystępnej cenie.

Zamówienia na wynajęcie

Studio fotograficzne ETCETERA

wraz z obsługą przyjmujemy z dwumiesięcznym wyprzedzeniem. Foto Lab wykonuje odbitki formatu 10x15 cm błyszczące lub matowe ze wszystkich nośników cyfrowych.

Digitalizacja to przywracanie wspomnień zapisanych na nośnikach analogowych, które przechodzą już do przeszłości: klisze fotograficzne, stare, zniszczone zdjęcia, kasety VHS.

Realizujemy zamówienia na **reportaże filmowe**, dokumentalizacje wydarzeń, konferencji.

Prowadzimy **sklep** z artykułami dekoracyjnymi związanymi z imprezami, prezentami oraz foto-gadżetami.

Wieloletnie doświadczenie członków Spółdzielni w **organizacji imprez** gwarantuje Państwu udaną zabawę. Oferta obejmuje kompleksową koordynację całej imprezy. Przyjdź do nas ze swoim pomysłem, pomożemy go zrealizować.

Szeroka oferta wzorów **zaproszeń ślubnych** + nadruk na blankietach + projekt i doradztwo

two to kompleksowa oferta dla Klientów, którzy chcą w elegancki sposób zaprosić Gości na swoją uroczystość.

Nasze dotychczasowe realizacje:

Fotoreportaże: z Pikniku Rodzinnego „Ekonomia Społeczna- Ogród możliwości”, Konferencja dot. Małopolskiego Paktu Na Rzecz Ekonomii Społecznej oraz realizacje filmowe dla Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie
Spółdzielnia Socjalna ETCETERA

Joanna Matysiak-Miszczuk

Spółdzielnia Socjalna ETCETERA

Spółdzielnia Socjalna ETCETERA powstała w 2010 r. Została zaangażowana w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego Projektu Akademii Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Spółdzielnia stworzyła pięć nowych miejsc pracy. Jest dowodem, że warto mieć marzenia i wytrwale dążyć do ich realizacji.

Spółdzielnia Socjalna ETCETERA

Os. Bohaterów Września 3

31-620 Kraków

tel. 510 945 787

Autor: Spółdzielnia socjalna ETCETERA

Sukces „OPOKI”

Po półrocznym okresie działalności spółdzielni socjalnej „OPOKA” można jednoznacznie powiedzieć, że to przedsięwzięcie naprawdę się udało. Agnieszka Ścigaj – wiceprezes spółdzielni, jasno stwierdza, że choć początki były trudne, to teraz spółdzielnia pracuje już pełną parą i nie narzeka na brak zleceń. Głównym zadaniem spółdzielni jest przygotowywanie gorących posiłków dla klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Kluczach, których sytuacja osobista i finansowa jest bardzo trudna.

Spółdzielnia, która powstała pod koniec ubiegłego roku, wygrała w otwartym konkursie ofert na finansowanie zadania z zakresu pomocy społecznej – dożywianie osób dorosłych i ich rodzin w 2010 r., organizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczach. Od 19 kwietnia br. pracownicy spółdzielni przygotowują gorące posiłki obiadowe dla 243 osób, które są klientami OPS. Na terenie gminy jest 7 punktów, gdzie są wydawane posiłki: w Kluczach, Chechle, Ryczówku, Rodakach, Bydlinie, Jaroszewcu i Kwaśniowie Dolnym. Osobom, którym stan zdrowia czy sytuacja osobista nie pozwala na odbiór w punkcie, dowożone są posiłki do domu. Posiłki są transportowane specjalnym samochodem, który w użytkowanie spółdzielni przekazał Urząd Gminy w Kluczach.

Wiele osób jest zadowolonych z naszych obiadów, bardzo nas chwalą za smaczne i treściwe posiłki. Zawsze gotujemy ze świeżych produktów, warzyw i mięsa, przez co nasze obiady są pełnowartościowe i dobre – mówi Monika Solecka, szefowa kuchni. Zadowoleni są również i pracownicy samej spółdzielni, ponieważ teraz mają pracę, dzięki czemu poprawiła się ich sytuacja finansowa. Pracownikami spółdzielni są osoby długotrwale bezrobotne, w tym niepełnosprawne, które były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu.

Usługi cateringowe spółdzielni socjalnej „OPOKA”

Dzięki dofinansowaniu ze źródeł zewnętrznych, z których pierwszy był grant z Ośrodka Wsparcia Spółdzielczości Socjalnej w kwocie 20 tys. zł, ruszyliśmy z przygotowaniami i zakupiliśmy niezbędny sprzęt do gotowania i podawania posiłków. Obecnie spółdzielnia dysponuje wyposażeniem wartym 30 tys. zł – informuje Agata Swędzioł, Prezes „OPOKI”. Złożyliśmy kilka wniosków o dofinansowanie, m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Inicjatyw Społecznych i bardzo liczymy na to, że uda się zrealizować kilka dużych działań, które opracowywaliśmy przez ostatnie miesiące. To pozwoli zwiększyć zatrudnienie w spółdzielni, które znajdują tutaj osoby długotrwale bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej, po 50 roku życia, czyli wszystkie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. To byłaby duża szansa dla nich na powrót do pełnego i aktywnego życia – dodaje.

Pomimo pełnego zaangażowania naszych pracowników w codzienne gotowanie, dodatkowo cały czas mamy zlecenia na obsługę cateringową szkoleń, spotkań służbowych oraz imprez okolicznościowych. Do końca tego roku obsługujemy szkolenia organizowane przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w ramach projektu Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej – uzupełnia Agnieszka Ścigaj.

Przygotowywanie usług cateringowych

Codziennie gotowanie oraz przygotowanie posiłków na catering wraz z obsługą pochłania dużo czasu, ale mamy tak energiczny i pracowity zespół, że jesteśmy w stanie zająć się wszystkim – podkreśla z uśmiechem.

O spółdzielni, którą założyły wspólnie dwa stowarzyszenia: ChSD i Stowarzyszenie „KLUCZ” zrobiło się głośno już w lutym tego roku, kiedy Fundacja Fuga Mundi z Lublina wraz z TVP Lublin przyjechali nakręcić krótki filmik o powstaniu „OPOKI”. Potem zjawiała się kolejna organizacja – Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej z Chorzowa wraz z TVP Katowice i nakręcili kolejny reportaż. Oba filmiki były emitowane w TVP regionalnych, a poza tym są zamieszczone na stronach internetowych obydwóch organizacji, gdzie można w każdej chwili je zobaczyć. Dzięki tym reportażom do gminy przyjechała delegacja przedstawicieli z dwóch powiatów województwa lubelskiego: tomaszowskiego i zamojskiego, a także z OPS z Lublina w dniach 26-28.05.2010. Obydwie wizyty studyjne miały na celu zapoznanie się z formami współpracy pomiędzy samorządem gminnym a organizacjami pozarządowymi na tym terenie, poznanie samej spółdzielni oraz stowarzyszeń założycieli.

Patrycja Warwas

Koordinator ds. Promocji i Organizacji
Projektu „ABC Gospodarki Społecznej”

Spółdzielnia Socjalna „OPOKA” jest pierwszą spółdzielnią osób prawnych powstałą w Polsce. Została założona przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne oraz Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Klucz”, w ramach projektu „ABC Gospodarki Społecznej”

Spółdzielnia Socjalna OPOKA

ul. Bolesławska 23

32-310 Klucze

Zatańcz ze mną

Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida do wielu lat aktywizuje i animuje mieszkańców Krakowa. Od 2004 roku realizuje projekt pn. ZATAŃCZ ZE MNA, skierowany do osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, ich rodzin i przyjaciół. W jego programie są dwumiesięczne warsztaty taneczne oraz okolicznościowe bale integracyjne. Podczas warsztatów uczestni-

cy opanowują podstawy poruszania się w parach, poznają różne sposoby interpretacji muzyki oraz podstawy tańca. W roku 2010 w ramach projektu ZATAŃCZ ZE MNA, odbyły się dwa bale integracyjne: Bal Karnawałowy oraz Zielony Bal. Przed uczestnikami projektu w tym roku jeszcze Bal Andrzejkowy.

Uczestnicy projektu - „Zatańcz ze mną”

Współorganizatorem projektu jest Towarzystwo Ratowania Kultury w Nowej Hucie.

Inicjatywa częściowo dofinansowana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W projekcie ZATAŃCZ ZE MNĄ biorą udział między innymi podopieczni Domu Pomocy Społecznej im. Brata Alberta w Krakowie. Trenerem tańca jest Grzegorz Latocha, którego wspierają wolontariusze z Akademickiej Grupy Charytatywnej, działającej przy kolegiacie św. Anny w Krakowie, a na balach aktorka Małgorzata Karpowicz.

Szczegółowe informacje: Ośrodek Kultury im. C. K. Norwida, Sala Tańca, os. Górali 4, 12 644 27 65, w. 35, 12 644 38 98, 12 642 28 70.

Elżbieta Bielen
Koordynator projektu
e.bielen@okn.edu.pl

Korzyści płynące ze współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z organizacjami sektora pozarządowego

To temat spotkania jakie odbyło się 16 czerwca 2010 r. w jednym z ośrodków dziennego wsparcia Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele administracji publicznej.

Prowadząca spotkanie, w oparciu o własne doświadczenia z wieloletniej pracy w Stowarzyszeniu, będącym przedstawicielem drugiego z wymienionych sektorów aktywności społeczno-gospodarczej państwa, zaprosiła gości do rozważań dotyczących realnych korzyści wynikających z wzajemnej, efektywnej współpracy.

Sektor publiczny, rozumiany jako właściwe organy państwa zapewnia prawne i organizacyjne możliwości działania dla organizacji pozarządowych, jego ważna rola w ich funkcjonowaniu jest więc bezsporna.

Co zyskuje?

Współpraca jednostek pomocy społecznej i organizacji pozarządowych jest wartością, która procentuje na rzecz klienta. Podobny zasięg działania oraz wspólny cel, jakim jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i rozwój lokalnego rynku pracy, powodują, że obie instytucje są dla siebie nawzajem bardzo ważnym partnerem.

Co cennego wnoszą organizacje z trzeciego sektora do życia publicznego?

WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ. Organizacje społeczne najczęściej powstają „oddolnie”, są odpowiedzią na konkretną potrzebę powstałą w środowisku lokalnym. Dostarczają często usług dla jednostek i wspólnot tam, gdzie sektor prywatny i publiczny nie jest w stanie zaspokoić rosnących potrzeb społecznych. Dążą do budowania i wspierania solidarności społecznej na poziomie lokalnym.

ZAKRES UDZIELANEJ POMOCY. Pracownicy jednostek pomocy społecznej mają bardzo dużą ilość klientów, dużo procedur i dokumentacji co powoduje, że nie są w stanie zagłębić się w kontakt z poszczególnym klientem i udzielić mu wsparcia we wszystkich obszarach. Pracownicy organizacji pozarządowych często pracują z małymi grupami klientów, bądź w kontakcie indywidualnym. Poświęcają klientowi bardzo dużo czasu i uwagi, są w stanie odpowiedzieć na różne jego potrzeby.

MISJA. Organizacje pozarządowe działają wybiórczo, tylko w zakresach, które są zdefiniowane w ich celach statutowych czy misji. Odbiorcami usług danej organizacji stają się przez to określone grupy ludzi. Kierując się potrzebą

udzielania usługi na jak najwyższym poziomie, pracownicy organizacji stają się specjalistami w swojej dziedzinie.

INNOWACYJNOŚĆ. Jednostki pomocy społecznej jako struktury administracji publicznej działają według ładu administracyjnego opartego na regulacjach i standardach. Organizacje pozarządowe, kierując się przyjętą misją i zaufaniem są bardziej elastyczne, skłonne do nowatorskich rozwiązań, mogą przenosić sprawdzane dzięki temu rozwiązania na nowe terytoria działania.¹

KOSZT DZIAŁANIA. Organizacje pozarządowe mogą i bardzo często korzystają z zasobów, które na ogół biznes uważa za mniej wartościowe, np. wolontariat. Ponadto generują niższe koszty wynikające z zarządzania i ewaluacji prowadzonych działań. Mogą przez to dostarczać dobra i usługi wysokiej jakości po niższych kosztach.*

Podsumowaniem prowadzonej dyskusji może być stwierdzenie, iż dobrze funkcjonująca organizacja sektora pozarządowego staje się rzeczywistym i bezpośrednim narzędziem wsparcia, uzupełniającym, ale też przekraczającym obowiązki opiekuńcze państwa. Podnosi jakość życia poszczególnych osób i ich rodzin, a przez

to społeczeństwa jako całości. Uwzględnianie trzeciego sektora jako równoważnego partnera w prowadzonej polityce społecznej zmierza więc do powstania spójnego, kompleksowego systemu pomocowego.

Anna Pawlikowska
ChSON „Ognisko”

ChSON „Ognisko” jest organizacją pozarządową powstałą w roku 1992. Stowarzyszenie udziela wszechstronnego wsparcia dorosłym osobom z niepełnosprawnością intelektualną poprzez terapię prowadzoną w ośrodkach dziennego wsparcia oraz aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

ChSON „Ognisko” | ul. Floriańska 15 | 31-019 Kraków
tel. +48 12 423 12 31 | faks: +48 12 422 96 38 |
e-mail: biuro@ognisko.org.pl

¹ Zob. M. Małecka-Łyszczek, Z. Wesołowski „Modele współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną” 5/2008

Nowe kierunki działań w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

W dniu 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie zmiana Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która nakłada na jednostki samorządu terytorialnego nowe zadania.

Przedmiotem zmiany ustawy jest poszerzenie kompetencji samorządu województwa o opracowanie i realizację wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ponadto zadaniem samorządu jest inspirowanie nowych rozwiązań, opracowanie ramowych programów ochrony ofiar oraz oddziaływań korekcyjno-educacyjnych, a także organizacja szkoleń dla służb pomocowych. Powiaty i gminy zostały zobligowane zaś do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy oraz działalności profilaktycznej, zwłaszcza w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą. Niezwykle ważnym zadaniem gmin jest tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Kwestia przeciwdziałania krzywdzeniu w rodzinie stanowi ważny element polityki społecznej województwa małopolskiego. W 2010 roku zintensyfikowano działania na rzecz łagodzenia skutków społecznych zachowań przemocowych w rodzinach.

W celu rozwoju wojewódzkiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wyasygnowano z budżetu Wojewody Małopolskiego środki finansowe dla gmin na realizację zadań z zakresu zapobiegania zjawisku przemocy domowej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, jako jednostka organizacyjna województwa małopolskiego, podejmuje szereg działań w celu ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków jej stosowania. W 2002 r. rozpoczęto budowę systemu wspierania rodzin dotkniętych przemocą w oparciu o działania interdyscyplinarne w ramach projektu pn.: „Przeciw przemocy. Budowanie lokalnych koalicji – Inter-

wencji w przemoc domowej”.

Sieć pomocy osób uwikłanych w przemoc obejmuje dwie płaszczyzny. Koalicje powstają na poziomie gmin i filii, aby osoby dotknięte przemocą miały profesjonalne wsparcie „w zasięgu ręki”. Trudniejsze przypadki rozwiązywane są na poziomie powiatów i miast, ze względu na lepszą infrastrukturę socjalną oraz szersze grono specjalistów. System przeciwdziałania przemoc w rodzinie tworzy 20 powiatów województwa małopolskiego, na terenie których funkcjonuje 127 koalicji gminnych, a 40 jest na etapie tworzenia.

W bieżącym roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przeprowadził monitoring Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2007 – 2013 za okres realizacji od VII 2007 roku do XII 2009 roku.

Założeniem Programu jest poprawa sytuacji rodzin doznających przemoc i ochrona rodzin zagrożonych przemocą poprzez tworzenie interdyscyplinarnej strategii działań wszystkich instytucji i organizacji zobligowanych do podejmowania działań w tym zakresie, funkcjonujących na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Jako cel główny Programu wyznaczono ograniczenie problemu przemoc w rodzinie i skutków jej stosowania. Beneficjentami Programu są jednostki organizacyjne i podległe organom administracji rządowej, organizacje pozarządowe działające na rzecz zapobiegania i zwalczania przemoc, społeczności lokalne, a także rodziny uwikłane w przemoc.

Celem monitoringu było ustalenie, w jakim stopniu Program sprzyja realizacji celu nadrzędnego. Prowadzone badanie opierało się na kwestionariuszach ankiet rozestanych do podmiotów wymienionych w Programie jako realizatorzy. Wyniki opracowano na podstawie zwrotu 29 wypełnionych kwestionariuszy, co stanowi 87,9% wszystkich wysłanych ankiet. Informacji na temat realizacji przedmiotowego programu udzieliło 8 podmiotów ze szczebla wojewódzkiego, 18 powiatów oraz 128 gmin, co przekłada się na 73% wszystkich podmiotów zaproszonych do uczestnictwa w badaniu.

Dane uzyskane w kwestionariuszach pozwalają wysunąć następujące wnioski:

- Mocną stroną realizacji Programu była szeroko zakrojona działalność prewencyjna i edukacyjna, rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemoc w rodzinie oraz akcje mające na celu poszerzenie kompetencji służb pomocowych.
- Ważnym elementem wdrażania Programu była działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc.
- Osiągnięciem Programu była szeroka oferta form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych

w przemoc, zwłaszcza w zakresie poradnictwa. Powinno się zintensyfikować działania zmierzające do zwiększenia ilości wdrażanych programów ochrony osób doznających przemoc oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób przejawiających zachowania przemocowe realizowanych w środowisku otwartym. Priorytetem walki z przemocą domową powinno być także rozszerzenie stosowania procedury *Niebieskiej Karty* w pomocy społecznej.

- Należy zintensyfikować działania w zakresie współpracy międzynarodowej, zwłaszcza w ramach wykorzystania środków z funduszy unijnych. W działalność na rzecz zapobiegania występowania zjawiska przemoc domowej powinno się w większym stopniu zaangażować organizacje pozarządowe. Ciekawą inicjatywą wartą rozwinięcia jest wolontariat na rzecz dzieci doznających przemoc w rodzinie.
- Ponadresortowy system informacji na temat przeciwdziałania przemoc w rodzinie oraz działań podejmowanych na rzecz zapobiegania temu zjawisku należy rozszerzyć o katalogi podejmowanych działań i dobrych praktyk, tworzenie kompleksowych baz zasobów instytucjonalnych, a także rzetelną diagnozę zjawiska przemoc w rodzinie.

Z przedstawionej analizy stanu realizacji Programu wynika, że w okresie od VII 2007 r. do XII 2009 r. został on wdrożony w znacznym stopniu. Działania podejmowane przez realizatorów sprzyjały ograniczeniu problemu przemoc w rodzinie i skutków jej stosowania. W ramach podejmowanych działań wzrosła wiedza i świadomość zarówno służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie zjawisku przemoc domowej, jak i osób uwikłanych w przemoc. Wzrosła również świadomość społeczna, co przekłada się na większą skalę zdiagnozowanych przypadków występowania zachowań przemocowych w środowiskach domowych oraz skuteczniejszą interwencję służb pomocowych.

Większość podmiotów wyznaczonych w Programie jako realizatorzy podejmowała działania na rzecz zapobiegania przemoc w rodzinie. Wprowadzenie procedury *Niebieskiej karty* do oświaty i służby zdrowia przyczyni się do usprawnienia współpracy międzyresortowej oraz wzrostu skuteczności interwencji i jakości udzielnej pomocy.

Sprawozdanie z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania przemoc w Rodzinie na lata 2007-2013 za okres realizacji od VII 2007 roku do XII 2009 roku znajduje się na stronie internetowej www.rops.krakow.pl w zakładce Raporty, analizy, badania.

Dorota Gawlik

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej”
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

„Ewaluacja projektów systemowych OPS i PCPR realizowanych w ramach Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej”

Zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013” w bieżącym roku elementem Projektu szkoleniowego ROPS jest realizacja badania ewaluacyjnego projektów systemowych ops i pcpr.

Warto podkreślić, iż obserwacja działalności różnych podmiotów, publikacje, raporty z badań czy też obecne na rynku oferty szkoleniowe, pozwalają coraz częściej dostrzec podejmowanie wielu działań w zakresie szeroko pojętej ewaluacji. Analogicznie w pracy socjalnej wzrasta rola i znaczenie ewaluacji. Od kilku lat programy edukacyjne przygotowujące przyszłą kadrę pomocy społecznej poszerzane są o zagadnienia związane z ewaluacją. Praca socjalna to działalność zawodowa, w której szczególnie powinniśmy wdrażać wszelkie działania służące poprawie efektywności realizowanych zadań. Prawdopodobnie ewaluacja w pomocy społecznej, będzie wspierać jej realizatorów w dążeniu do profesjonalizacji zawodu, poprawy i doskonalenia metod pracy socjalnej. Prowadzenie badań ewaluacyjnych w pomocy społecznej mobilizuje do refleksji na temat dotychczasowych strategii działań, kierunków rozwoju, służy wdrażaniu nowatorskich programów. Należałoby podkreślić, iż prowadzenie badań ewaluacyjnych jest istotnym elementem działań nowoczesnych uczących się organizacji.

Jedną z definicji ewaluacji określa ją jako badanie, analizę i w konsekwencji ustalenie odległości sposobu i realizacji celu podmiotu ewaluowanego. Istnieje wiele różnych definicji ewaluacji, niezwykle istotne jest, aby nie utożsamiać jej z oceną, pomimo, iż zawiera element oceny badanych

podmiotów, działań czy też projektów.

Uważam, że na szczególną uwagę zasługuje utility charakter ewaluacji w pomocy społecznej, która ma przede wszystkim wspierać konkretnych odbiorców. Odbiorcą tym powinien być równocześnie klient pomocy społecznej, bezpośredni realizator usługi, tj. pracownik socjalny oraz co niezwykle istotne instytucja, w której realizowane jest badanie ewaluacyjne. Każdy z wymienionych odbiorców powinien odnieść korzyści, klient otrzyma efektywniejsze wsparcie, pracownik dostosuje rodzaj i metody działań do indywidualnych potrzeb klientów, jednostka będzie bardziej skuteczna w osiągnięciu swoich celów statutowych.

Planowane działanie będzie pierwszym tak dużym badaniem ewaluacyjnym w jednostkach pomocy społecznej o zasięgu krajowym.

Głównym celem ewaluacji projektów systemowych realizowanych przez ops i pcpr jest ocena jakości przewidzianego wsparcia oraz pozyskanie kompleksowej wiedzy na temat sposobu zarządzania i wdrażania przedmiotowych projektów. Wynikiem przeprowadzonej ewaluacji powinny być trafne i użyteczne rekomendacje, służące poprawie jakości przygotowywanych projektów systemowych oraz bardziej skutecznemu i efektywnemu ich wdrażaniu w kolejnych latach programowania.

Cele szczegółowe ewaluacji to:

- ocena jakości wykorzystanych w projektach systemowych narzędzi, instrumentów oraz zastosowanych form pomocy społecznej pod kątem ich trafności, skuteczności i efektywności, w rezultacie której zaproponowane zostaną rozwiązania o charakterze systemowym, które będzie można powszechnie uznać jako rozwiązania modelowe i stosować w przyszłości;

- ocena potencjału beneficjentów oraz jakości zarządzania w projektach systemowych, w tym zasobów beneficjentów systemowych, służących skutecznej i efektywnej realizacji projektów oraz stopnia przygotowania do realizacji projektów systemowych;
- identyfikacja barier i problemów;
- identyfikacja potrzeb beneficjentów systemowych Poddziałania 7.1.1 oraz Poddziałania 7.1.2 PO KL, związanych z realizacją projektów systemowych;
- ocena stopnia efektywności i jakości współpracy beneficjentów systemowych z instytucjami zaangażowanymi w realizację PO KL, innymi instytucjami lokalnymi oraz partnerami (w przypadku realizacji projektów w partnerstwie).

Realizacja planowanej w 2010 r. ewaluacji przeprowadzona zostanie z wykorzystaniem poniższych metod i technik:

- **analizy danych zastanych** (desk research):

- wybranych wniosków o dofinansowanie projektów systemowych z Poddziałania 7.1.1 oraz Poddziałania 7.1.2 z 2009 r., (dobór wniosków do analizy będzie losowy);
- zapisy dokumentów programowych PO KL:
 - I. „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”,
 - II. „Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL”,
 - III. „Zasad przygotowania, realizacji oraz rozliczania projektów systemowych OPS, PCPR oraz ROPS”

- lokalnych (gminne/powiatowe) strategii rozwiązywania problemów społecznych (jeśli istnieją) w jednostkach samorządu terytorialnego, w których były realizowane projekty systemowe z Poddziałania 7.1.1 oraz Poddziałania 7.1.2 PO KL (liczba strategii dobrana zostanie analogicznie jak liczba wniosków o dofinansowanie);
- wyników badań ewaluacyjnych IP/IP2 PO KL, dotyczących oceny wsparcia w zakresie integracji społecznej udzielanego ze środków finansowych PO KL (jeśli takie badania były w danym regionie przeprowadzone);
- **wywiadów pogłębionych (IDI)** – prowadzonych z koordynatorami projektów systemowych z Poddziałania 7.1.1 i Poddziałania 7.1.2 PO KL (dobór respondentów do wywiadów w OPS/PCPR – losowy; co najmniej 5 wywiadów);
- **Ankiety internetowej (CAWI)**, skierowanej do kierowników wszystkich OPS/PCPR w danym regionie
- **Studiów przypadków (case studies)** - dobranych celowo; studia przypadków powinny polegać na szczegółowej analizie wniosku o dofinansowanie, dokumentacji projektowej oraz wizyt, uwzględniających obserwację w miejscu realizacji projektu; szczególnie istotna jest w tym przypadku możliwość wskazania i opisanie tzw. dobrych praktyk, czyli przykładów inicjatyw i rozwiązań, które mogą być wskazane jako skuteczne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Realizacja badania ewaluacyjnego zaplanowana jest w okresie od sierpnia do grudnia 2010 r.

Beata Magiera

Szkolenie i doskonalenie zawodowe
kadr pomocy społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

„Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej- Etap I”

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Warunki udziału w PO KL beneficjentów Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2 - diagnoza sytuacji w regionie

Prezentowane poniżej dane pochodzą z raportu sporządzonego na podstawie cyklicznego badania „Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej 2010” przeprowadzonego przez zespół Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej, projektu realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. Badaniem objęto 201 podstawowych jednostek pomocy społecznej, tj. wszystkie funkcjonujące w Małopolsce (179 ośrodków pomocy społecznej, 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz 3 miejskie ośrodki pomocy społecznej miast na prawach powiatów). Badanie zostało zrealizowane za pomocą ankiety rozsyłanej w styczniu 2010 roku.

Badanie dało bardzo bogaty materiał, który zgromadzono w raporcie. Można się z nim zapoznać w serwisie internetowym Obserwatorium. Natomiast w niniejszym artykule przedstawiono diagnozę sytuacji dotyczącej spełniania przez jednostki pomocy społecznej wymogów merytorycznych i organizacyjnych (opisanych w dokumencie programowym: „Zasady przygotowywania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”), warunkujących ich udział w projektach, bądź kontynuację projektów systemowych prowadzonych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Wymóg merytoryczny PO KL – strategie rozwiązywania problemów społecznych:

Z roku na rok przybywa w regionie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Największy postęp w tym zakresie odnotowano w latach 2008 i 2009, a więc w pierwszych latach realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, co wpłynęło na likwidację zagrożeń związanych z dostępem jednostek do uczestnictwa w nim. Obecnie jednostki pomocy społecznej realizujące projekty systemowe w Poddziałaniach 7.1.1 i 7.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki nie

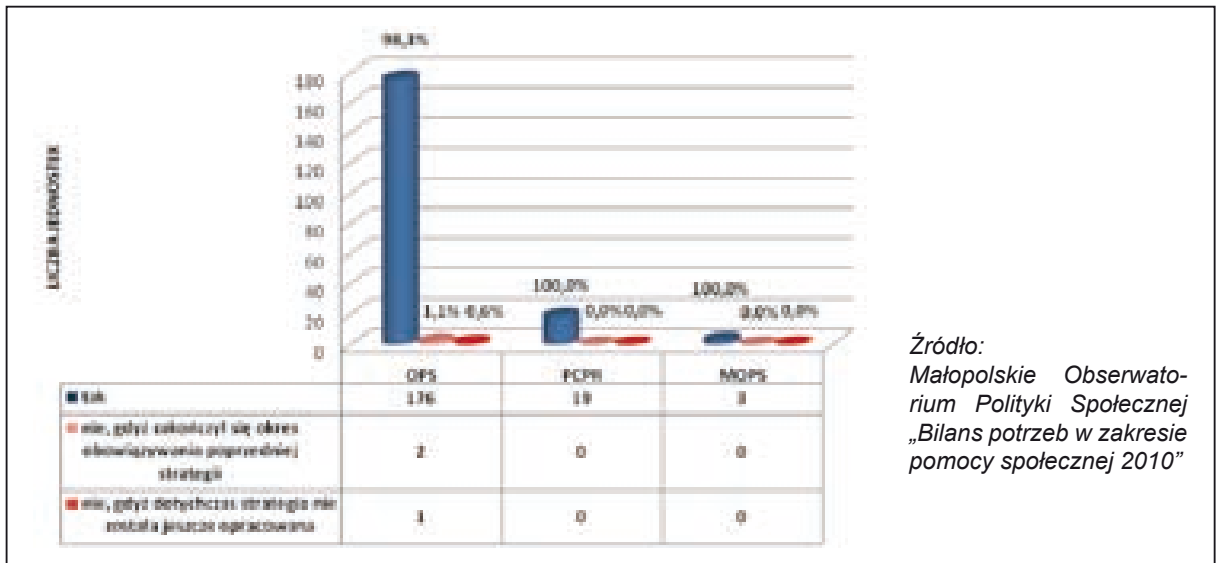
mają trudności ze spełnieniem merytorycznego wymogu uczestnictwa w Programie dotyczącego posiadania aktualnej lokalnej strategii (gminnej lub powiatowej) rozwiązywania problemów społecznych. Jedynie 3 gminy w regionie nie posiadają strategii, przy czym dwie z nich deklarują, iż do końca 2010 roku przyjmą uchwałę rady gminy stosowny dokument.

Jednak Program Operacyjny Kapitał Ludzki ma trwać do 2013 roku. W związku z tym w trakcie realizacji Programu, jak wynika z badania, część gmin i powiatów będzie zmuszona przyjąć kolejną strategię rozwiązywania problemów społecznych, gdyż okres obowiązywania poprzedniej zakończy się przed zakończeniem realizacji Programu. Dotyczy to łącznie 43 jednostek (40 gmin, 2 powiatów ziemskich i 1 powiatu grodzkiego), w których obowiązywanie lokalnych strategii zakończy się przed 2013 rokiem. W 2010 r. zakończy się obowiązywanie 23 lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych (w tym 21 gmin oraz 1 powiatu grodzkiego i 1 powiatu ziemskiego).

W 13 gminach i jednym powiecie ziemskim na początku 2010 roku (tj. w trakcie realizacji badania) trwały już prace nad powstaniem kolejnego dokumentu i w 11 gminach i jednym powiecie ziemskim – według deklaracji przedstawicieli tych jednostek – zakończą się one przed końcem 2010 r. Natomiast w 7 gminach i w jednym powiecie grodzkim w trakcie realizacji badania nie rozpoczęto jeszcze działań mających na celu przyjęcie dokumentu strategicznego na kolejne lata.

Jednostki te, podobnie jak i te, w których lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych zakończą się w 2011 r. (dotyczy to 6 gmin) powinny więc w najbliższym czasie podjąć działania w celu opracowania kolejnego dokumentu strategicznego tak, aby brak aktualnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na ich terenie nie stał się barierą w realizacji projektu systemowego PO KL w kolejnych latach.

Wymóg merytoryczny – obowiązywanie lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych – w 2010 r. (w podziale na ops, pcpr, mops).

Źródło:
Małopolskie Obserwatorium
Polityki Społecznej
„Bilans potrzeb w zakresie
pomocy społecznej 2010”

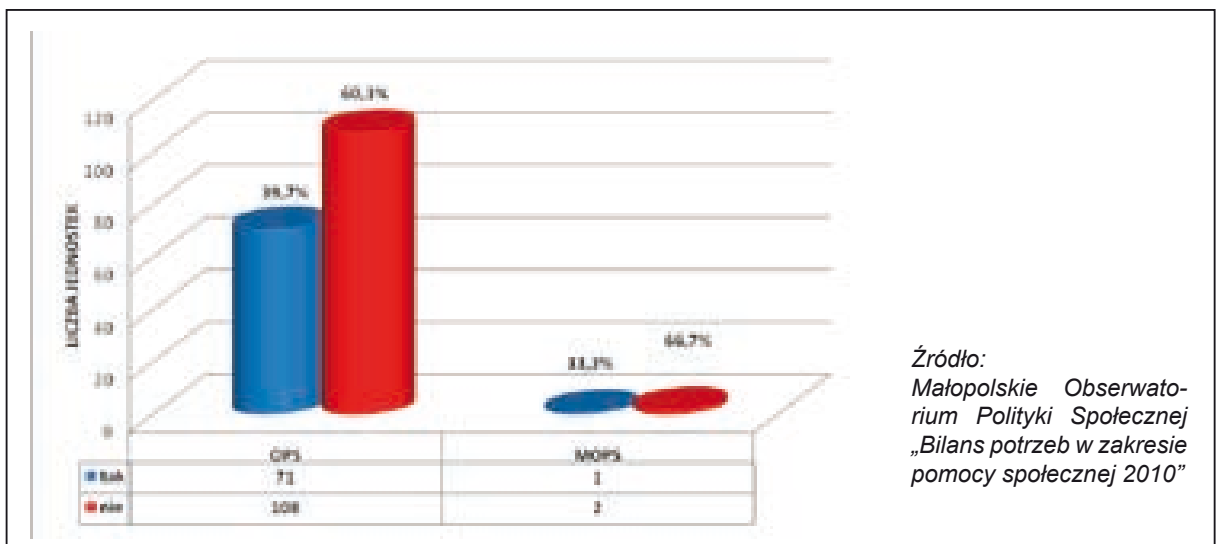
Wymóg organizacyjny PO KL – poziom zatrudnienia pracowników socjalnych (gminy):

Od rozpoczęcia realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki można zauważyć zwiększenie się liczby jednostek gminnych, w których poziom zatrudnienia pracowników socjalnych odpowiada wymogowi organizacyjnemu Programu stawianemu beneficjentom Poddziałania 7.1.1, tj. jednostkom realizującym gminne zadania pomocy społecznej (ośrodkom pomocy społecznej i miejskim ośrodkom pomocy społecznej powiatów grodzkich), będącemu jednocześnie realizacją istniejącego od dawna obowiązku ustawowego w tym zakresie, czyli zatrudniania jednego pra-

cownika socjalnego na 2 000 mieszkańców gminy, nie mniej niż trzech pracowników socjalnych w ośrodku.

Obecnie wymóg ten jest spełniany przez 72 jednostki gminne, tj. 39,5% (w tym 71 ośrodków pomocy społecznej i 1 miejski ośrodek pomocy społecznej powiatu grodzkiego). Natomiast do końca 2010 r. – czyli do upływu terminu realizacji tego wymogu uczestnictwa w Programie – dzięki środkom PO KL, wymóg organizacyjny spełni dodatkowo (jak deklarują) 60 jednostek z 182 funkcjonujących w Małopolsce, tj. 33,0% (w tym 58 ośrodków pomocy społecznej i dwa miejskie ośrodki pomocy społecznej powiatów grodzkich).

Wymóg organizacyjny – 1 pracownik socjalny na 2 000 mieszkańców gminy, nie mniej niż trzech pracowników socjalnych w ośrodku – w 2010 r. (w podziale na ops, mops).

Źródło:
Małopolskie Obserwatorium
Polityki Społecznej
„Bilans potrzeb w zakresie
pomocy społecznej 2010”

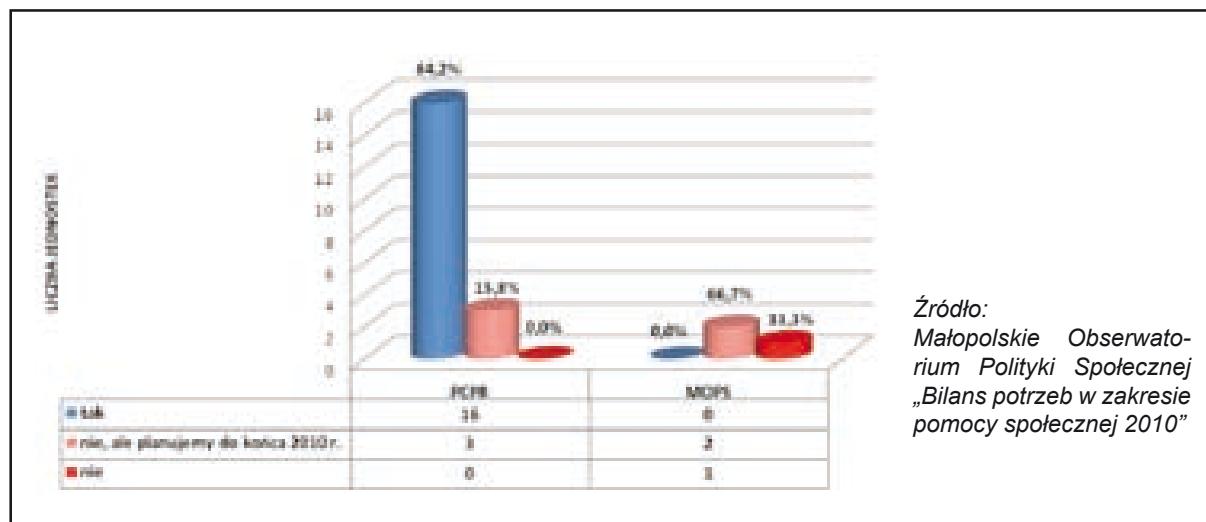
Mimo poprawy sytuacji w tym zakresie ciągle duża część gminnych jednostek pomocy społecznej (50 z 182, tj. 27,5%) po 2010 r. (tj. po wyznaczonym terminie) może nie spełniać omawianego wymogu. W jednostkach tych konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do zatrudnienia dodatkowych pracowników socjalnych, by nie spełnianie wymogu organizacyjnego PO KL nie stało się przeszkodą w dalszej realizacji projektu systemowego z obszaru aktywnej integracji.

Wymóg organizacyjny PO KL - zatrudnianie doradcy ds. osób niepełnosprawnych (powiaty):

Nastąpiła znaczna poprawa sytuacji w zakresie spełniania wymogu organizacyjnego dotyczącego zatrudniania doradcy do spraw osób niepełnosprawnych w jednostkach realizujących po-

wiatowe zadania pomocy społecznej (powiatowe centra pomocy rodzinie i miejskie ośrodki pomocy społecznej powiatów grodzkich), warunkującego udział tych jednostek w projektach systemowych PO KL Poddziałania 7.1.2. Na początku realizacji Programu jednostki powiatowe nie zatrudniały specjalistów na takich stanowiskach w ogóle, natomiast w 2010 r. już 16 powiatowych centrów pomocy rodzinie (z 19 funkcjonujących w regionie) spełnia ten wymóg uczestnictwa w Programie. Dodatkowo w zasadzie wszystkie pozostałe jednostki (zarówno powiatowe centra pomocy rodzinie, jak i miejskie ośrodki pomocy społecznej powiatów grodzkich) deklarują spełnienie tego wymogu do końca 2010 roku (tj. w wyznaczonym terminie), co tym samym zabezpiecza możliwość kontynuacji powiatowych projektów realizowanych w ramach Programu.

Wymóg organizacyjny - 1 doradca ds. osób niepełnosprawnych – w 2010 r. (w podziale na pcpr, mops).

Źródło: Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej „Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej 2010”

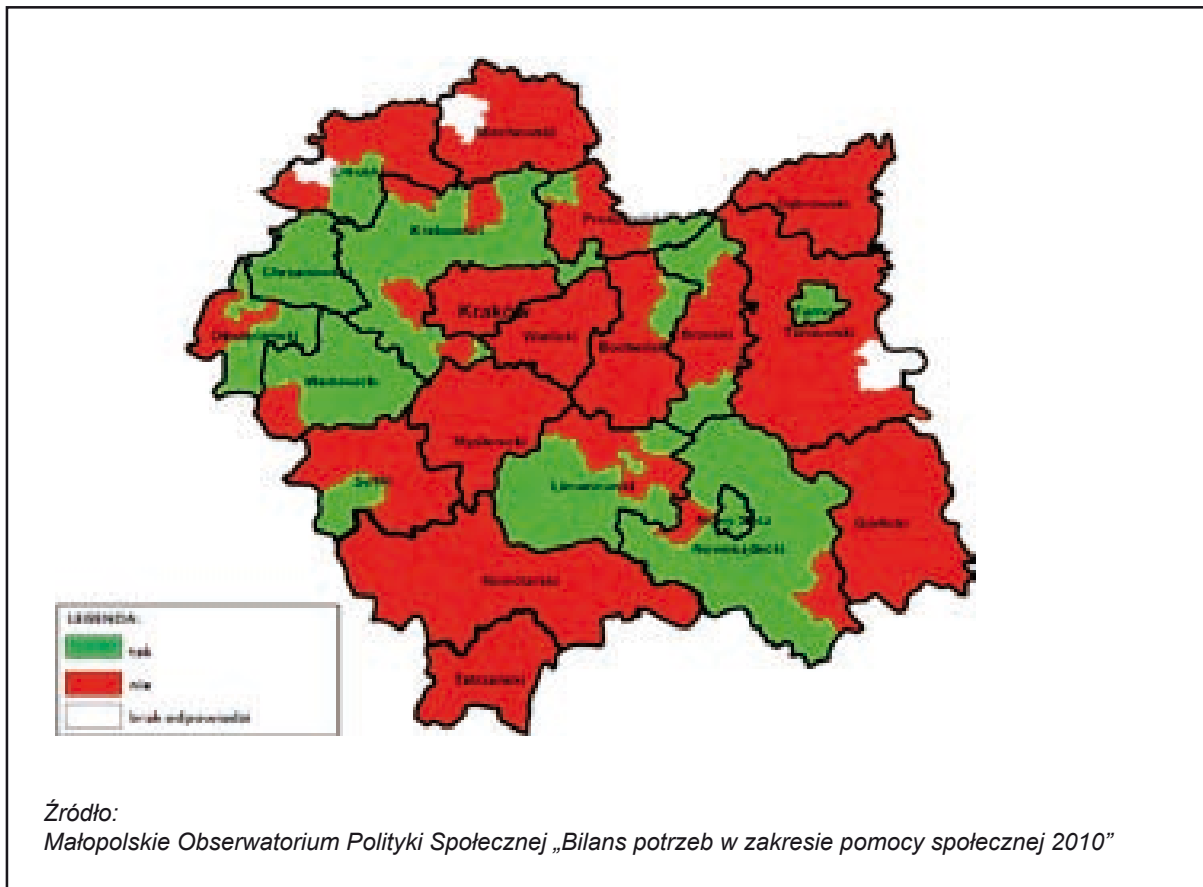
Porozumienia pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej a urzędami pracy

Niezależnie od sposobu realizacji projektów systemowych w ramach Poddziałania 7.1.1 konieczne jest zawieranie pisemnych porozumień pomiędzy ośrodkami pomocy społecznej a właściwymi terytorialnie urzędami. W trakcie realizacji badania takie porozumienia obowiązywały w 67 gminach (tj. 36,8%), a deklarację podpisania tego rodzaju umowy złożyły w badaniu dodatkowo 54 jednostki (tj. 29,7%), przy czym jedynie w 35 jednostkach gminnych nastąpi to w 2010 r. Zwraca uwagę fakt, iż w niektórych powiatach prawie wszystkie ośrodki pomocy społecznej podpisały porozumienia z powiatowym urzędem pracy (w chrzanowskim, krakowskim, limanowskim, nowosądeckim, oświęcimskim i wadowickim), a w innych ani jeden ośrodek nie ma podpisanego jeszcze stosownego porozumienia (w dąbrow-

skim, miechowskim, myślenickim, nowotarskim, tarnowskim, tatrzańskim i wielickim). Niepokojącym jest, iż mimo konieczności zawierania stosownych porozumień nadal 58 jednostek gminnych (31,9%) nie planuje w najbliższym czasie formalnego usankcjonowania współpracy z właściwymi terytorialnie urzędami pracy.

Beneficjenci Poddziałania 7.1.1 PO KL nie posiadający porozumień o współpracy z właściwymi terytorialnie urzędami pracy powinni dążyć do jak najszybszego ich zawarcia, tym bardziej, że taka współpraca ważna jest dla efektywności udzielanego wsparcia, może pomóc w skutecznym wdrażaniu form aktywnej integracji oraz w rozwiązywaniu napotykanym problemów, zwłaszcza związanych z „nakładaniem się” wsparcia kierowanego przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe urzędy pracy do beneficjentów ostatecznych.

Porozumienia o współpracy z powiatowymi urzędami pracy – ops, mops

Jednocześnie przypominamy, iż małopolskie Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie otrzymują ciągłe wsparcie doradcze dotyczące realizacji projektów systemowych PO KL w ramach Projektu ROPS w Krakowie „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej”. Zatrudnieni specjaliści wspierają między innymi w zakresie planowania i realizacji zadań w tym dotyczących działań zmierzających do spełnienia wymogów merytoryczno – organizacyjnych warunkujących udział w realizacji projektów systemowych w ramach Priorytetu VII PO KL.

Jednostki, które wyraziły chęć skorzystania z powyższego wsparcia, zapraszamy do kontaktu z doradcami:

1/ w zakresie rozwoju form aktywnej integracji i pracy socjalnej - Dariusz Polakowski;
tel. 798 688 641;
e-mail: pytania.socjalne@gmail.com,

2/ w zakresie realizacji i rozliczania projektów systemowych ops i pcpr - Anna Rusocka-Krakowiak
tel. 666 152 142;
e-mail: a.krakowiak@pokl.eu,

3/ w zakresie udzielania zamówień publicznych - Barbara Syrytczyk – Kunysz.
tel. 728 814 052;
e-mail: doradztwopzp@op.pl.

Iwona Banasiewicz
Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

